LIETUVIŲ

DIENOS

LORETTA STUKIENĖ, LIETUVOS VYČIŲ C. V. PIRMININKĖ

LITHUANIAN DAYS

MAY 1982

1982 M. GEGUŽĖS MĖN.

LIETUVIŲ
DIENOS
LITHUANIAN DAYS

(ISSN : 0024-2950)

4364 Sunset Blvd.—Hollywood, CA 90029
Telefonas: 664-2919

1982, Gegužės Nr. 5 (324)
May, 1982 No. 5 (324)

Eina XXXII metai
Volume XXXII

"LIETUVIŲ DIENOS" YRA SUJUGTOS SU "KALIFORNIJOS LIETUVIU", LEISTU 1946-49 M.
"LITHUANIAN DAYS" IS COMBINED WITH "CALIFORNIA LITHUANIAN, PUBLISHED 1946-49.

Redaguoja
REDAKCINĖ KOLEGIJA

Rūta Skirius, MPA
Margis Matulionis, MA
English Editorial Staff

Antanas F. Skirius
Leidėjas/Publisher

Straipsniai, autoriaus pasirašyti pavarde, slapyvardžiu ar inicialais, nebūtinai reiškia ir redakcijos nuomonę.
Signed or initialed articles do not necessarily reflect the opinion of the editors or Lithuanian Days magazine

Panaudojant medžiagą, prašoma pažymėti šaltinį
Use of material from "Lithuanian Days" permissible only with indication of this source.

Prenumerata atnaujinama automatiškai, nelaukiant atskiro pranešimo. Nutraukiamas prenumeratą, skaitytojas administraciją painformuoja laišku.
Subscription will be renewed automatically at expiration date. If subscription is to be discontinued, notice to that effect should be sent to the publication.

Leidžiama kas mėnuo, išskyrus liepos ir rugpiūčio mėn.
Published monthly, except July and August

Please send any changes of address to:
LITHUANIAN DAYS
4364 Sunset Blvd., Los Angeles, CA 90029
Allow six weeks for the change.

Atskiro nr. kaina $2.00 **Single Copy $2.00**

Prenumerata $20.00 metams Kanadoje $25.00
Subscription $20.00 Per Year Canada $25.00
Garbės prenumerata/Honorary subscription $35.00
"Second Class Postage Paid at Los Angeles, Calif."

VIRŠELIAI/COVERS

FRONT COVER

LORETTA I. STUKAS

National President
KNIGHTS OF LITHUANIA

Born Dec. 19, 1932 in Chicago, Ill. to Lithuanian immigrant Lottie and Paul Kassel (Kaselis), Loretta Irene Kassel grew up in a family fond of Lithuanian traditions and devoted to their Catholic faith. Her family included two brothers, Albert, who died in 1973, and Paul, who resides in Bloomington, Minn. with his family. Loretta attended St. Agnes Grammar School and St. Casimir Academy in Chicago. At St. Casimir's, under the tutelage of the Sisters of St. Casimir, she pursued study of her heritage with four years of classes in the Lithuanian language, culture and history, in addition to her other studies. She attended St. Xavier College on a four year scholarship, and received a B.A. in Mathematics, with minors in Physics and Economics.

After graduation, Loretta accepted a position in Computer Programming at Argonne National Laboratory in Illinois, where she was an Associate Mathematician until 1964. While at Argonne, she studied evenings at DePaul University and received an M.S. in Mathematics from that institution.

In 1964, Loretta married Dr. Jack J. Stukas, director of "Memories of Lithuania" Radio Hour, Professor at Seton Hall University and now an Honorary Member and Past National President of the Knights of Lithuania. Loretta and Jack met through their Knights of Lithuania activity. Loretta moved to New Jersey after her marriage and currently resides in Wathcung, New Jersey.

Since 1964, Loretta has continued in her profession as Computer Programmer/Systems Analyst, at Bell Telephone Laboratories, N.J., where she is a member of the Technical Staff.

Loretta has been active in Lithuanian activities, K of L and otherwise, all of her adult life. She joined C-36 of the K of L in 1952, then transferred her membership to C-29, Newark, after her marriage in 1964. She served as National K of L Secretary 1958-61, VYTIS Editor 1961-63, 1970-71, National Scholarship Committee Secretary 1960-63, and has held miscellaneous chairmanships and offices in C-36, C-29, Ill.-Ind. District, Mid-Atlantic District, including Vice-President, Treasurer, Financial Secretary, Lithuanian Affairs and Cultural Chairman, and was chairman of the first K of L Choir Record, organizer and co-chairman of the first IID "Memories of Lithuania" Banquet in Chicago. She was elevated to Honorary Membership in the Knights of Lithuania in 1976 and was elected National President in 1981.

Because of her love of singing, Loretta helped reorganize and was a member of the K of L Choir in Chicago. She was a member and past president of the "Ruta" Ensemble, and organizer and member of the "Zibuokles" Sextet and Vilija Quartet. With these groups, she performed all over the Eastern USA and in Canada.

She served as a member of the PR committee for several presentations of the Lithuanian Opera of Chicago, several International Lithuanian Song and Dance Festivals, and was PR Chairman and Executive Committee member of the Second Baltic Festival, Garden State Arts Center, N.J. She was a participant in four Lithuanian Song Festivals in Chicago and at the N.Y. World's Fair. She works actively with her husband on activities to support the "Memories of Lithuania" Radio Hour.

Loretta is an active member of Holy Trinity Lithuanian RC Church and wrote the Holy Trinity Parish History for the parish's 75th Anniversary.

In her spare time, when she has some, Loretta enjoys writing, singing, gardening and aerobic dancing.

TURINYS/CONTENTS

LIETUVIŠKOJI DALIS

Psl.

Kun. dr. Juozas Prunskis—
Lietuvos Vyčiai ir Šv. Kazimieras 3

AMB— Pašnekesys su Loretta Stukiene, Lietuvos Vyčių C.V. pirmininke 4

Jurgis Gliauda—Operos "Karalius Mindaugas, pastatymo belaukiant 8

Algirdas Gustaitis—
Broliai Šulaičiai 12

Jurgis Jankus—
"O Kas Aš"—novelė 14

ENGLISH SECTION

Loretta I. Stukas 2

Knights of Lithuania 70 Years Young, by Loretta Stukas 16

Interview with Lithuanian Industrialist Gasparas Kazlauskas, by Ruta Skirius ..18

Conference Participants Urged to Raise Religious Freedom 20

Lithuanian Bishops Urge Commemoration of Religious Poet 20

Communist Functionary Warns People of Perils of "Modernism" 21

BACK COVER

A weaving demonstration by K of L-ers of Brockton, Mass., during a Folk Festival. Lower left: Barbora Ribokiene, Connie Baroskas Green, Marijona Janoniene. Upper left: Father John Prusaitis, State Representative Peter Asiat, William Mara, Chairlady Mary Baroskas Carleton, Dr. William Moncewicz.

Lietuvos vyčiai demonstruoja audimą, Tautų festivalyje, Brockton, Mass. Apačioje iš kairės: Barbora Ribokienė, Connie Baroskas-Green, Marijona Janonienė. Viršuje iš kairės: kun. John Prusaitis, valdžios atstovas Peter Asiat, William Mara, pirmininkė Mary Baroskas Carleton, dr. Willian Moncewicz.

Lietuvos Vyčių šokių grupė išdidžiai žengia 6-tame tautinių šokių festivalyje, įvykusiame Čikagoje 1980 m. liepos mėn. 6 d.

Knights of Lithuania Dancers of Chicago proudly march into VI Lithuanian Folk Dance Festival, July 6, 1980. —*Photo E. Mankus*

Lietuvos Vyčiai ir Šv. Kazimieras

JUOZAS PRUNSKIS

Tarp gausaus pasimetusio amerikiečių jaunimo skaidriai švyti Lietuvos Vyčių sąjūdis, gyvenąs Dievo ir Tėvynės idealais. Jie savo veiklą rikiuoja pagal Amžinybės principus, o jų pagrindinis siekimas—Lietuvos laisvė ir šviesi lietuvių tautos ateitis. Šiemet sueina 70 metų nuo tų pirmųjų daigų, iš kurių išaugo ši garbingoji Lietuvos Vyčių organizacija.

1912 m. M. A. Norkūnas, talkinamas klieriko Pr. Virmausko bei kun. A. Kaupo, kun. Pr. Serapino įsteigė Lietuvos Sakalus, į kuriuos per keletą mėnesių susibūrė apie 500 lietuviško jaunimo, susiorganizavusio į 12 kuopų, o tam sąjūdžiui ateinančiais metais buvo parinktas Lietuvos Vyčių vardas, šią organizaciją oficialiai įkuriant 1913 m. balandžio 27 d.. Taigi esame ir oficialaus įkūrimo 70 m. sukakties išvakarėse.

Ypač Vyčiai išaugo Lietuvos laisvės kovų metu: tada 1919 m. jau turėjo 103 kuopas su 4100 narių. Jiems tokį prasmingą himną sukūrė poetas kun. M. Gustaitis, kad jį vėliau net pasiskolino beišauganti Lietuvos skautija, o skambią to himno melodiją yra sukūręs komp. A. Aleksis, kurio 95-tą gimtadienį neseniai turėjome (g. 1886 m.).

Per visus septynis dešimtmečius Lietuvos Vyčiams lietuviškieji reikalai buvo taip arti širdies. Jie jungėsi į lietuvių legiono organizavimą, jie sudarė talentų iždą, kuris šelpė menininkus, jie, pagerbdami kovotojus dėl Lietuvos laisvės, nupirko Lietuvos kariuomenės vadui gen. S. Žukauskui aukso kardą, jie skyrė premijas dramai, ugdė sportą, organizavo chorus, rinko parašus JAV prezidentui dėl Lietuvos pripažinimo de jure. Vyčiai gali pasididžiuoti daugeliu savo darbų. Jie ir dabar organizuoja stipendijas talentingam lietuvių jaunimui. Jie savo laiškais gina Lietuvos reikalus amerikiečių spaudoje, siunčia padėkas amerikiečių laikraščių bendradarbiams, ginantiems lietuvių teises į laisvę. Kas metai tokių laiškų parašo kartais net iki 60,000.

Taigi Lietuvos Vyčiai pelno mūsų visų pagarbą ir meilę. Jų eilėse besidarbuodami iškilo tokie mūsų tautos šulai, kaip Leonardas Šimutis, prof. Kazys Pakštas.

Lietuvos Vyčiai idealizmo, pasišventimo semiasi iš pavyzdžio savo pasirinktojo globėjo—šv. Kazimiero, Lietuvos karalaičio. Šv. Kazimieras mums dabar ypatingai prisimintinas, nes jau pradedame ruoštis jo 500 metų mirties minėjimui kuris bus 1984 metais. Šv. Kazimieras mirė 1484 m. kovo 4 d. Gardine. Tai Jogailaičių giminės lietuvis. Jo seneliai buvo Jogaila ir Sofija Alšioniškė, abudu lietuviai. Jis pats buvo antrasis Kazimiero Jogailaičio sūnus, taigi slaviško (rusų ar lenkų) kraujo neturėjo, tik jo motina buvo austrė Elzbieta Habsburgietė, duktė Albrechto II Habsburgiečio ir Zigmanto Liuksemburgiečio dukters Elzbietos. Lenkai jį nori savintis kadangi jo tėvas buvo išrinktas ir Lenkijos karaliumi, bet tėvai—Kazimieras Jogailaitis—buvo grynas lietuvis.

Šv. Kazimieras turėjo tokius garsius auklėtojus, kaip istorikas Dlugošas, pedagogas Kalimachas. Pagrindinis miestas, kur jis gyveno buvo Vilnius, ten, kur jo ir kaulai ilsisi. Beaugdamas karališkuose rūmuose jis įstengė atsispirti karališko dvaro prabangos ir laisvumo vilionėms, kad mūsų velionis kun. F. Gureckas apie jį galėjo pasakyti:

—Kai mes minime kaip gėlę skaistų, kaip kryžius prie kelio pamaldų, kaip motinos akys meilų šv. Kazimiero gyvenimą, tuo pačiu minime dangų ir Lietuvą.

Taip labai šv. Kazimieras yra susijęs su Lietuva.

Kai prieš beveik ketvertą šimtų metų buvo atidarytas šv. Kazimiero karstas atpažinimui, oficialiai jį pripažinus šventuoju, buvo rastas nuostabiai gerai išsilaikęs, nors 120 m. karste pragulėjęs, jo kūnas, o prie jo galvos rasta jo mėgiamiausia, kasdien kalbėta giesmė "omni die":

Ausk Marijai giesmės giją
Mano siela nerami.
Skelbk gerumą, prakilnumą
Ilgesinga širdimi.

Šita šventojo Kazimiero taurumo dvasia, religiniu idealizmu ir Lietuvos meile Lietuvos Vyčiai ir vadovaujasi savo veikloje. Garbė jiems.

Džiugu, kad garbingas ir mielas Lietuvos Vyčių sąjūdis turi p. Aldonos Ryan redaguojamą žurnalą "Vytį," reguliariai išeinantį, dailiai iliustruotą, kupiną gerų idėjų ir svarių informacijų. Tai dokumentinis Lietuvos Vyčių vertingos veiklos liudijimas.

Pašnekesys su Loreta Stukiene, Lietuvos Vyčių C.V. Pirmininke

Lietuvos Vyčiai savo 68-tame visuotiniame seime, Scranton, Pensilvanijoje, 1981 m. rugpiūčio mėn. išrinko Loretą I. Stukienę organizacijos centro valdybos pirmininke. Prieš tai Loreta 11 metų Liepirmininke. Prieš tai Loreta 11 metų redagavo Lietuvos Vyčių organaą *Vytis*.

Gimus Čikagoje, Loreta persikėlė į New Jersey 1964 m., kai ištekėjo už dr. Jokūbo Stuko, "Lietuvos atsiminimų" radijo valandėlės vedėjo. Dr. Stukas taipgi Lietuvos Vyčių grabės narys ir buvęs centro valdybos pirmininkas.

Per 25 metus Loreta reiškėsi Vyčių veiklos įvairiose srityse, ir ėjo atsakingas pareigas vyčių skyriuose, apskrityse ir visuotinėje organizacijoje. 1976 m. ji buvo pakelta į organizacijos garbės nares.

Paskutiniu metu ją užklausėme apie Lietuvos Vyčius, apie jos vaidmenį ir dalyvavimą vyčiuose, ir apie jos užsimojimus, einant organizacijos aukščiausias pareigas.

Kada apsisprendėte reikštis lietuvių veikloje?

Neprisimenu, kad būčiau kada nors "apsisprendžiusi" veikti, tik subrendau su mintimi, jog lietuvių kultūros puoselėjimas turi būti dalis mano gyvenžiūros. Tai gal buvo neišvengiama, kadangi gimiau šeimoje, kuri brangino savo amerikiečių pilietybę, savo lietuvių kultūrą ir katalikų tikėjimą. Teko augti Čikagoje, kurią mažybiniai vadinome "Little Lithuania"—"Mažąja Lietuva," mokiausi lietuviškose mokyklose, draugavau su lietuviais, ir dalyvavau lietuviškoje veikloje. 1952 m. įstojau į Lietuvos Vyčių 36-tąjį skyrių Čikagoje, dar būdama kolegijos studentė, nes tos organizacijos tikslai ir siekimai man atrodė patrauklūs. Vyčiuose mačiau galimybes organizuotu būdu ugdyti lietuvių kultūrą, taipgi vyčiuose galėjau susitikti ir bendrauti su kitais, kurie turėjo panašią kilmę ir siekius.

Jokubas ir Loreta Stukai, vedybų diena, 1964
Jack and Loreta Stukas on wedding day, 1964

Kokiu būdu įsijungėte į Lietuvos Vyčių visuotinę veiklą?

1956 m. pirmą kartą man teko dalyvauti vyčių seime. Po to tik praleidau du seimus. 1958 m. buvau išrinkta į centro valdybos raštininkes ir tris metus ėjau tas pareigas. Po to buvau *Vyčių* redaktorė du metus. Per tą laikotarpį aš irgi vykdžiau įvairias pareigas savo skyriuje ir Vidurvakarų apskrityje.

1964 m. ištekėjau už dr. Jokūbo Stuko, kurį buvau sutikus per vyčių organizaciją, persikėliau į New Jersey ir įsijungiau į Newarko 29-tą skyrių ir Vyčių Vidurinio Atlanto apskrities veiklą. Taipogi įsijungiau ir į kitas New Jersey lietuvių organizacijas.

1970 m. vėl perėmiau Vyčio redagavimą ir ištesėjau tas pareigas iki praeitų metų.

Kokia reikšmę priskirtumet Vyčio žurnalui?

Kaip Lietuvos Vyčių organas, Vytis yra mūsų organizacijos vienintelis ryšys su kiekvienu nariu. Daugelis narių, dėl įvairių priežasčių, negali dalyvauti vyčių susirinkimuose kas mėnesį, bet jie gauna Vytį, ir per tą žurnalą, turi progos išmokti apie savo lietuvių kultūrą, sužinoti kur kas vyksta lietuvių rateliuose, ypač vyčiuose, gauti įkvėpimą veikti ir užgirsti apie draugus organizacijos veikloje.

Loreta Kaselyte, jaunystėje.
Loreta Kassel as a youngster.

Kasėlių žeima, 1969 metais, per Loretos tėvelių 40 metų vedybų sukaktį. Iš kairės, sėdi Jurgina Kaselytė, Ona Maria Kaselienė, Vladė ir Povilas Kaseliai, Dianellė Kaselienė, Gregorius Kaselis. Stovi, Albertas Kaselis, Jokubas ir Loreta Stukai, Povilas Kaselis, Jr.

The Kassel family, 1969. during Loreta Stukas' parents 40th wedding anniversary celebration. Seated, l. to r., niece Georgianna; sister-in-law Ann Marie; parents Vlade and Paul Kassell; sister-in-law Dianelle; nephew Gregory. Standing: brother Albert [deceased 1973], husband Jack, Loreta, brother Paul. [Another nephew, Eric, was born later, in 1971.]

Taipgi Vytis yra mūsų langas į pasaulį, pargindinė priemonė mums prisistatyti kitiems.

Ką atsiekė Vytis Jūsų redagavimo metu?

Mėginau išlaikyti ankstyvesnių redaktorių aukštą kokybę, tuo pačiu bandžiau žurnalą tobulinti, pritaikyti prie kintančių laikų. Štabas buvo padidintas, kad daugiau narių prisidėtų prie darbo su idėjomis ir straipsniais. Per minimą laikotarpį Lietuvos Vyčiai gerokai išaugo. Tad Vytis turėjo žengti kartu su plėtote ir sudominti naujai įsirašiusius narius.

Mes paminėjome ypatingus įvykius—Dariaus ir Girėno skridimo sukaktį, popiežiaus apsilankymą JAV-bėse, Vilniaus 650 m. sukaktį, Amerikos dvidešimtmetį. Patalpinome žurnale straipsnius religinėmis, kultūrinėmis ir poltinėmis temomis, ir net įvedėm lietuvių kalbos pamokas. "Lithuanians in the News" skyrius sustiprėjo ir pasidarė įdomesnis. Šiuo metu tam skyriui redaguoja Ruth Kazlauskienė, Vyčių steigėjo a.a. Leonardo Šimučio, Sr. duktė.

Šiandien Vytyje 80% medžiagos yra anglų kalba. Kai kurie nariai mano, kad šis nuošimtis per aukštas. Gali būti, bet atsižvelgiant į mūsų organizacijos dabartinę sudėtį, sunku rasti bendradarbių, kurie sugebėtų gerus ir patrauklius straipsnius parašyti lietuviškai. Tačiau, nors mėginame visuomet gauti straipsnius lietuvių kalba, iš tikro daugumui narių lengviau skaityti angliškai. Turime jiems pateikti svarius straipsnius angliškai apie lietuviškus dalykus pritraukti juos prie mūsų veiklos. Tie nariai, kurie skaito lietuviškai, jau užsiangažavo lietuviškoje veikloje ir gali nemaža kitų laikraščių pasiskaityti lietuviš-

Chicagos Vyčių choras, diriguojamas muz. F. Strolios, dainuoja ALTAS pokylyje.
—Foto P. Malėtos

Knights of Lithuania Choir of Chicago and director Faustas Strolia perform at ALT'as Commemoration. *—Photo P. Maleta*

"Žibuoklių" sextetas po programos išpildymo Pabaltiečių festivalyje, Garden State Arts Center. Iš kairės į dešinę: Loretta Stukas, Genevieve Mazur, Bronė Venckus, Regina Malakas, Ono Skurvydas, Aldona Pitkungis, Klūpi—vadovas Louis Stukas.

The "Zibuokles" Sextet after performance at Baltic Festival, Garden State Arts Center, N.J. Left to right: Loretta Stukas, Genevieve Mazur, Brone Venckus, Regina Malakas, Ona Skurvydas, Aldona Pitkungis. Kneeling, director Louis Stukas. *—Phot R. Kisielius*

Jack ir Loreta Stukas, jos pagerbimui ruoštų pietų metu, Newark, 1977.

Jack and Loretta Stukas during a Testimonial Dinner in her behalf, Newark N.J., 1977.

Moterų kvartetas "Vilija": Loreta Stukas, Edna Ryncavage, vadovas, Louis Stukas, Aldona Pitkunigis, Regina Malakas.

"Vilija" Quartet—Loretta Stukas, Edna Ryncavage, Director Louis Stukas, Aldona Pitkunigis, Regina Malakas. *—Photo A. Jaras*

Lietuvos Vyčių Amerikoje pirmininkė Loreta Stukas kalba 50-ties metų minėjimo proga Daytone, taip pat skaitė šv. raštą, šv. Kryžiaus bažnyčioje jubiliejinių mišių metu, 1982, bal. mėn.

National President Loretta Stukas, guest speaker at Dayton K of L's 50th Anniversary Dinner, also gave a homily during Council's Anniversary Mass, Holy Cross Church, Dayton, April, 1982.

Mid-Atlantic rajono vyčiai bankete, suruoštame 60 metų veikimo proga. Nuotraukoje iš kairės į dešinę: Dr. J. Stukas, Simas Kudirka, Alexander Wesey, Loretta Stukas (programos pravedėja) ir kun. Frank Bulovas. Kun. Pakalniškis laimina puotą.

The K of L Mid-Atlantic District celebrates its 60 Anniversary with a banquet. Pictured, left to right: Dr. Jack Stukas, Simas Kudirka, Alexander Wesey, Loretta Stukas [M.C. for the evening], and Rev. Frank Bulovas. Rev. Pakalniskis offers benediction.

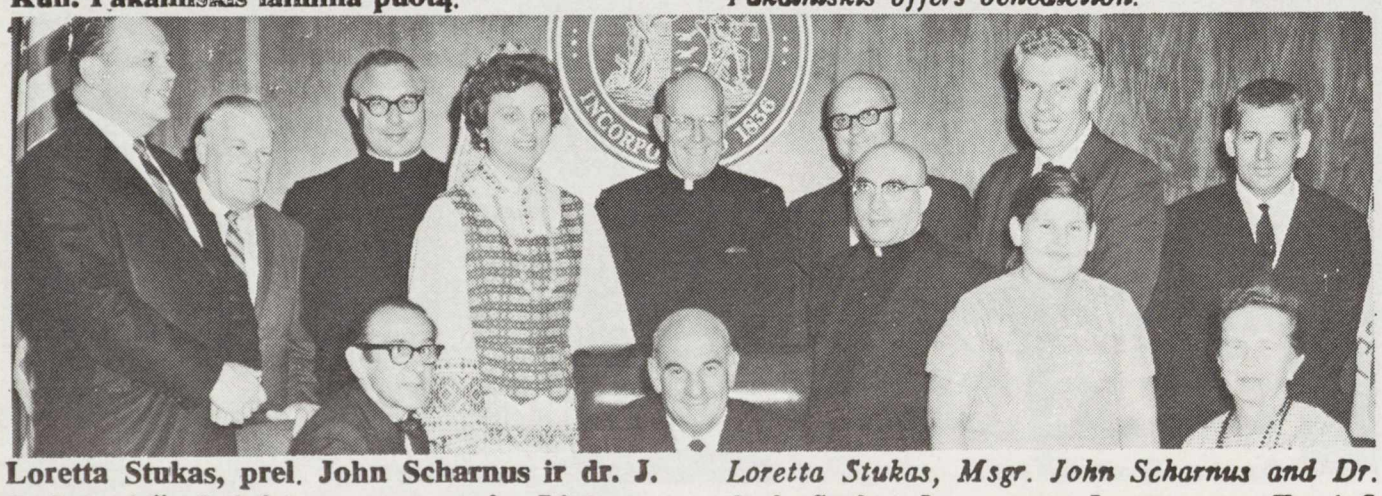

Loretta Stukas, prel. John Scharnus ir dr. J. Stukas (užpakalyje) reprezentuoja Lietuvos Vyčius Pavergtų Tautų minėjime, pas Newark burmistr, Addonizio, 1968.

—Photo John Sidtis

Loretta Stukas, Msgr. John Scharnus and Dr. Jack Stukas [rear center] represent K of L Lithuanians at Captive Nations Commemoration in office of Newark, N.J. Mayor Addonizio, 1968.

kai. Yra labai mažai periodinių leidinių, kaip Vytis, kurie sudarytų progą lietuviškai nekalbantiesiems sužinoti apie savo lietuvių kultūrą. Žodžiu, mėginome padaryti iš *Vyčio* leidinį, kurį galėtų perskaityti kiekvienas narys ir turėti naudos iš to.

Kodėl nusprendėte pasitraukti iš redaktorių?

Ir *Vyčiui* ir man reikėjo permainos. Niekam nepatartina per ilgai užimti pareigas. Tai tiesa, ypač periodikos redagavimo srityje. Permainos atneša naujų minčių, naujo entuziazmo. Taip įvyko su *Vyčiu*.

Įspėjau Centro Valdybą du metus iš anksto, kad pasitrauksiu iš redaktorių. *Vyčio* naujas redaktorius yra patyrusi žurnalistė Aldona Ryan. Išbandymui ji jau metus buvo atitarnavusi, kaip Vyčio redaktorės pavaduotoja. Tai buvo sklandus perėjimas ir nesudarė žurnalui tų problemų, kurios dažnai kyla, kai įvyksta redaktoriaus pakeitimas. Aldona su savo nauju štabu išlaiko žurnalo gyvumą, įdomumą ir kartu vyčių tradicijas.

Kokie yra Jūsų asmeniniai užsimojimai kas liečia vyčius?

Lietuvos Vyčiai privalo surasti būdus apjungti visus Amerikos lietuvius ir juos apšviesti apie lietuvių kultūrinį palikimą, kad jie galėtų atrasti KAS JIE YRA! Tada jie galės protingai prabilti į pasaulį apie savo protėvius, apie Lietuvos vietą pasaulyje, apie jos dabartinį likimą, kaip pavergtą ir prislėgtą tautą.

Talkinti tiems naujai atgimusiems lietuviams, vyčių organizacija iš pagrindų turėtų būti sustiprinta ir racionalizuota (angliškai tariant, stream-lined). Turime užtikrinti, kad mūsų esamieji skyriai būtų stiprūs ir veiklūs. Turime plėsti savo veikimą į naujas sritis, kur Amerikos lietuviai tik dabar pradeda tautiškai atbusti.

Privalome sukaupti visą dėmesį į jaunimo užverbavimą. Turime juos sudominti organizacija, priskirdami jiems atsakingas pareigas. Kad organizacija išliktų gaji, turime nuolat paruošti naujus vadus. Savo svarstymuose Centro valdyba kreipia rimtą dėmesį į visas tas problemas.

Kaip praėjo Jūsų pirmininkavimo pirmieji metai?

Buvau labai užimta, bet radau ir pasitenkinimą tame veikime. Turėjau malonę aplankyti keletą skyrių ir apskričių. Padariau kurtuazinį vizitą St. Petersburg, Floridoje pas 147-to skyriaus narius. Man padarė įspūdį to skyriaus įvairiašakė veikla. St. Petersburgo skyrius pravedė daug eisenų, minėjimų, festivalių, kuriuose iškėlė Lietuvos reikalus. Taipogi aplankiau savo seną skyrių—36-tąjį Čikagoje. Nustebau, kad skyrius išaugęs nariais ir veiklesnis. Kalbėjau minėjimuose ir sukaktuvėse, kurias suorganizavo 10-tas skyrius, Athol, Mass., 96-tas skyrius Dayton, Ohio, ir Vidurio Atlanto apskritis. Vyčiams atstovavau ALTO suvažiavime Čikagoje ir Vasario 16 d. minėjime Baltimorėje.

Š.m. balandžio mėn. mūsų grupė aplankė East St. Louis, Ill., kur suorganizavome naują skyrių. Mes įstegėm naują skyrių Kansas City, Kansas. Tai buvo du reikšmingi žingsniai, siekiant užskleisti "prarają" tarp Illinojaus ir Kalifornijos.

Lietuvos Vyčiai laimingi šiais metais dėl to, kad jiems pavyko išrinkti puikią, darniai bendradarbiaujančią Centro Valdybą. Kiekvienas C.V. narys rimtai atlieka savo pareigas ir bendradarbiauja su kitais valdybos nariais. Mūsų centro valdybos posėdžiuose gausiai atsilanko C.V. nariai. Jie entuziastiškai ir pozityviai remia planus.

Mes dalyvaujame įvairiuose svarbiuose lietuvių visuomenės projektuose, kaip antai, "Lietuviškos parapijos metuose." Planuojame paminėti Šv. Kazimiero 500 m. mirties sukaktį. Vyčiai ir turi didelius užsimojimus savo rožiu. Archyvų kamparys buvo įsteigtas Alkos muziejuje, Putname, Conn. Tai buvo mūsų mecenato ir 147-tos skyriaus veikėjo Jono Valausko nuopelnas. Archyvą papildome ir renkame archyvinę medžiagą iš narių ir skyrių. Jau pradėjome planuoti organizacijos 75 metų sukaktuves, kurios įvyks 1988 m. Ruošiamės išleisti išsamią Lietuvos vyčių istoriją tai progai ir vedame derybas su kompetingu mokslininku tuo reikalu.

Prieš akis turime daug darbo, kuris atliktinas, jei norime žengti "steigėjų-tėvūnų" pėdomis. Esu įsitikinusi, kad, kadangi turimem tiek daug narių, kurie nuoširdžiai esą suidomėję savo lietuvių kultūra ir palikimu, kurie ryžtasi ugdyti tą kultūrą, mes ištversime, tarpsime, ir būsime veiksminga jėga Amerikos lietuvių ir katalikų veikloje.

—AMB

Pensilvanijos Lietuvos Vyčiai pas gubernatorių Mr. Thornborough Lietuvių dienos paskelbimo proga.

Pennsylvania Knights of Lithuania at the offices of Gov. Thornboroughduring a declaration of Lithuanian Day in Pennsylvania.

147 skyriaus St. Petersburge, Floridoje nariai. Iš kairės priekinėje eilėje: C. Vilnis, A. Paleckis, kun. J. Gasiunas, A. Mažeika, V. Kleiva. Užpakalyje: K. Kleiva, H. Vilnis, V. Kraujalis, J. Valauskas, T. Luitkus, kun. K. Butkus, A. Kraujalis.

K of L C-147 St. Petersburg, Fla. members. From left to right, front row: C. Vilnis, A. Paleckis, Fr. J. Gasiunas, A. Mazeika, V. Kleiva. Back row: K. Kleiva, H. Vilnis, V. Kraujalis, J. Valauskas, T. Luitkus, Fr. K. Butkus, A. Kraujalis.

"Lietuvių Dienų" Žurnalo

METINIS PIKNIKAS

ĮVYKS RUGSĖJO 19 D.,

12:30 p.m.

Švento Kazimiero Parapijos Salėje
3855 Evans St.
Los Angeles, CA 90027

Bus duodami gardūs pietus ir karšti ir šalti gėrimai

Taip pat čia įvyks "L.D." dovanų skaitytojams traukimas. —Leidėjas

Tautos Fondo aštuntojo metinio suvažiavimo dalis atstovų š.m. gegužės 1 d., Kultūros Židinyje, N.Y. —Pohto L. Tamosaitis

Participants at the Eighth Annual Lithuanian National Fund Convention, May 1, at the New York Cultural Center.

Operos "Karalius Mindaugas" Pastatymo Belaukiant

Pasikalbėjimas su operos libretistu rašytoju Anatolijum Kairiu ir operos kompozitorium Julium Gaideliu

Kada geros mūsų kultūrinio kūrybingumo naujienos, nors dar nedrąsiai, suskamba išeiviškoje padangėje, "Lietuvių Dienų" žurnalas skuba jas pateikti savo skaitytojams.

Šįkart tai yra intriguojanti naujostos lietuviškos operos parašymo žinia. Didelis įvykis, nes tik kelios operos parašytos išeivijoje per keturias ilgas dekadas.

Prieš aštuonerius metus, 1974 metais, pasirodė Anatolijaus Kairio savo tematika ir veikėjų skaičiumi didžiulė istorinė, vaidybinė poemo "Karūna." Poema buvo tų metų literatūrinio kūrybinio derliaus žvaigždė. Savotiškos mūsų literatūrinio stabarėjimo sąlygos rūpestingai malšino "Karūnos' reikšmę — ir recenzijų abejumu, ir premijavimo sąmokslais ir klasta.

"Karūnoje" autorius pavaizdavo literatūriškai itin įspūdingai karalių Mindaugą ir jo aplinką, laikmečio savitumus, asmeniškų tragedijų lūžius. Ritmingų dialogų skambesys tarytum rodė — tai libretas, kuriam trūksta muzikos.

Štai muzika pildo "Karūnos" tekstą. Dabar tai opera "Karalius Mindaugas", kuriai muziką parašė kompozitorius Julius Gaidelis, muzikas modernistas, ekspresionistas, subtilus instrumentalistas, tačiau žinomas ir savo monumentalia patriotika. Tai pagal Balio Sruogos tekstą parašytoji kantata "Giesmė apie Gediminą." Istorine, herojine tema kompozitoriaus Juliaus Gaidelio instrumentacijoje — toks gaivus kūrinys operinėje scenoje.

Rašytojas Anatolius Kairys
Author Anatolius Kairys

Kompozitorius Julius Gaidelis *Composer Julius Gaidelis*

Karaliaus Mindaugo pėdsakai operiniame repertuare seni ir skausmingi. Prieš šimtą metų lenkų kompozitorius Henryk Jarecki parašė mindauginio siužeto operą "Mindowe'. Caro cenzūra neleido tos prolietuviškos operos statyti Vilniuje. "Mindowe" premjera 1880 metais buvo Lvive, kuris tada priklausė Austro-Vengrijos imperijai.

Istorinė tema operiniame repertuare visad didinga. Butaforija — dekoracijos ir kostiumai — žavi savo romantika. Į auditorijos išgyvenimą atžengia kilni tragedija. Vadinamoji *grand opera* visad yra istorinio žanro. Juo labiau artima jausmams ir nuotaikoms savo istorijos tema. Virš vokalinių ir instrumentalinių efektų pats siužetas tokį veikalą daro savu, mielu, savo praeities dalimi. Su tokiomis prielaidomis sutinkame Anatolijaus Kairio ir Juliaus Gaidelio naują operą "Karalius Mindaugas".

— Rašytojau, ar operos "Karalius Mindaugas" librete pirmumas skirtas laikmečio vaizdui, ar asmeniškoms personažų dramoms?

— Dėmesys nukreiptas į tragiškąją Mindaugo asmenybę. Jo tragedijos fone sprendžiama valstybinės vienybės idėja, giminių nesantaika, trapioji, krikštu nupirktoji, talka. Nėra lengva atsakyti: ar Mindaugas skaudžiau kentėjo nuo meilės žmonos seseriai, dėl kurios jis susipyko su savo talkininku Utenos kunigaikščiu Dau-

mantu, ar nuo kryžiuočių ordino suktybių, priimdamas iš jų karūną. Meilės motyvai (Mindaugas ir Daumanto žmona) operai labai reikšmingi. Čia lemiamą žodį turi kompozitorius. Dramal Štai esminis libreto rūpestis ir siužeto konstrukcijos pamatas.

— Kompozitoriau, jūsų instrumentinė muzika savo forma ir dvasia novatoriška (dvylikatonė sistema, ekspresionizmas), ji "tik trečioje vietoje vokalinė", pažymi I. Vosyliūnas (L. E. IV tomas). Ar muzikinio novatoriškumo principai gali būti suderinti su herojiškai istorinio siužeto operos partitūra?

— Operos libretistas Anatolijus Kairys sukūrė karalių Mindaugą gal netiek karingą, kiek jautrų, emocišką. Iki Mindaugo vainikavimosi Lietuvos karaliumi būta apsčiai dramatinių įvykių. Tie dramatiniai įvykiai — tai operos "duona".

Rašyti šių laikų muzikos principais operą, kuri vaizduoja 13-14 šimtmečių įvykius būtų lyg ir nelogiška, bet gi menas nelabai paiso logikos. Šią operą rašiau taip, kad būtų įkandama jos atlikėjui. Siužeto tysos dešimtmetis nekenkia operos vientisumui, nes siužetas sutilpo į operos dvi valandas.

— Kompozitoriau, ar "Karalius Mindaugas" yra dabar eskizo formoje, ar opera orkestruota?

— Opera dabar yra klavyro formoje. Orkestracijai reikėtų trijų-keturių mėnesių.

— Rašytojau, kokios yra operos "Karalius Mindaugas" pastatymo sąlygos?

— Kažin kas jau apskaičiavo, kad "Karaliaus Mindaugo" pastatymas dabar siektų iki 150 tūkstančių dolerių. Mūsų visuomenė aukšto kultūrinio lygio. Ji svetimų kompozitorių operoms sudeda stambias sumas, ir nėra abejonės, kad lietuviškai operai ji bus žymiai dosnesnė. Šiuo atveju dėmesys kreiptinas į idėją ir tautos garbę, ne į pastatymo puošnumą. Kukliu keliu eidami mes pasieksime daugiau.

— Kaip sekėsi kurti libretą?

— Tiktai filmas nevaržo vaizduotės. Sceninio pastatymo sąlygos visad ribotos, jos žaboja vaizduotę. "Emilijoje" nebuvo galima vaizduoti masinių kautynių scenų, o "Čičinsko" operetėje nebuvo įmanoma atkurti anų laikų dvaro lėbavimo ar žiaurybių šaudant kaimiečius. Visa tai pavadavo arijos, chorai, atitinkamos nuotaikos muzika, o juk arijos ir chorai yra statiniai, ne veiksminiai elementai scenoje.

— Kompozitoriau, ar "Karalius Mindaugas" bus lietuvių tautinė opera, patriotinė, įtakinga, formuojanti lietuvio sąmonėje meilę savo praeičiai? Ar bus ji sceniškai puošni?

— Įvykių grandinė operoje savaime atskleidžia panoramą pastangų ir kovų su amžinais Lietuvos priešais. Kompozitorius, nors deda daug pastangų būti tautiniu, beveik niekad tokiu netampa. Čia nepadeda liaudies melodijų citatos. Tautiškumas ateina į operą iš kompozitoriaus "vidaus", bet ne iš "išorės". Didingumo ir puošnumo iliuziją sudaro operos pastatymas.

— Kuriomis priemonėmis gaivinote siužeto istoriškumą: vokalu, chorais, instrumentinės muzikos būdu?

— Operos muzika rašyta pagal tekstą, ne atvirkščiai, tad muzika padidina ir paryškina teksto poveikį.

Tautos, didelės ir mažos, įkūnija savo praeitį meno veikaluose, dailioje literatūroje, dramoje, operoje. "Karalius Mindaugas' yra mūsų praeities dalis operoje.

. . — Rašytojau, koks yra kūrybinis ypatingumas rašant operai libretą?

— Operos siela yra daina, muzika. Tad būtinas bendradarbiavimas su kompozitoriumi. Žodžių klausytojas negirdi. Gražiausias sakinys nubanguoja muzikos akordais — lieka tik sąskambis, ne žodis. Kompozitorius turi teisę visą žodinę medžiagą pertvarkyti. Libretistas nežino kokiems balsams bus ta ar kita rolė skirta. Libretistas taip pat nežino kompozitoriaus idėjų tekstą priimant. Kompozitoriaus idėjos gali gerokai skirtis nuo libretisto siužetinių idėjų.

— Dabar, kada "Karalius Mindaugas" kaip ir pastatymo išvakarėse, kokios viltys gaivina, kaip atrodo operos ateitis?

— Vienintelė viltis yra ta, kad lietuviškų operų ar operečių nėra daug. Tai retos žvaigždės mūsų muzikinės kūrybos danguje. Galima tikėtis, kad anksčiau ar vėliau

Lietuvos D.K. Mindaugas (1236-1263)
Grand Duke Mindaugas [1236-1263]

Nerima Narutė

Pasiimkite

Pasiimkite ilgesį mano,
Jį įaudžiau į liūdesio juostą,
Mėlynuoja žvaigždžų vandenynas,
Plaukia mintys į tolimą uostą.
Leidžia inkarą Grįžulo ratai,
Pilnatis vaikštinėja po kiemą.
Nužydėjo vyšnių nuometai,
Ten jaunystės pavasarį vieną.
Nutekėjo upe Nevėžio,
Nusinešusi džiaugsmą ir juoką,
Kai pakrantėse ievos žydėjo,
Jų šakose lakštingalos suokė.
Pasiimkite dovaną mano,
Jums skiriu savo širdį tokią,—
Siūta skausmu, dienų monogramą,
Užklijavusi ilgesio voke.

Nors sekundę

Kad galėčiau išverkt savo skausmą,
Nutekėt upeliu,
Ar lietum įsisiurbti į žemę,
Bet žinau, negaliu.

Ar vyšnia pražydėti gegužy,
Ten, prie namų
Ir varnėno suokimo klausyti
Būtų gera, ramu.

Prisiglaudus su beržu rymoti,
Nebijot, kad sugrįžus slapčia,
Nors sekundei nurimt, negalvoti,
Nors sekundę pabūti ne čia.

"Karalius Mindaugas" išvys rampos šviesą. Juk šią operą sukūrė vienas žymiausių mūsų kompozitorių, kompozitorius Julius Gaidelis.

"Lietuvių Dienų" žurnalo bendradarbis:

— Dėkoju rašytojui Anatolijui Kairiui ir kompozitoriui Juliui Gaideliui už įdomiausias, autorines, informacijas apie "Karaliaus Mindaugo" operos rašymo problemas.

Šia proga prisimename, kad prieš šimtą metų, 1880 m., Henryko Jareckio opera "Mindowe" (Mindaugas) buvo nutremta iš Vilniaus dėl operos turinio lietuviškumo. Tvirtai norime tikėti, kad Juliaus Gaidelio - Anatolijaus Kairio opera "Karalius Mindaugas" išvys rampos šviesas. Kad galingoji čikagiškių iniciatyva įrikiuos "Karalių Mindaugą" į Čikagos lietuvių operos repertuarą.

Jurgis Gliauda

Daumantas Čibas Iškeliavo Amžinybėn

Daumantas Čibas gimė 1907 m. rugsėjo mėn. 20 d. Biržų aps., Vabalninko vlsč., Anciškio bažnytkaimyje. Širdies smūgio pakirstas mirė 1982 m. gegužės mėn. 15 d., 2 val. ryto, Vista, Calif.

Už velionį pamaldas St. Luis Rey Mission bažnyčioje, Oceanside, Calif., laikė ir maldas kalbėjo kun. Valiuška, atvykęs iš Arizonos. Pamaldų metu giedojo solistė Gedminienė. Ilga automobilių virtine palydėtas į kapines, kur prie karsto atsisveikinimo kalbas tarė Alė Rūta, Bernardas Brazdžionis, Algirdas Gustaitis, Vladas Pažiura. Atkalbėjus maldas visi sugiedojo Lietuvos himną. Laidojimo apeigoms vadovavo Vaclovas Mikuckis. Pomirtinės šermenų vaišės įvyko svetingame p.p. Mikuckių ūkyje, Vista, Calif. Liūdesyje liko žmona ir sūnus Kantrimas.

Su Daumantu buvome "Jūros" korporacijoje Vytauto Didžiojo universitete, Kaune. Visad buvo tylus, nekalbus, paslaugus, bičiuliškas, pareigingas, malonus.

Jau tada gėrėdavomės jo raštais ir nuotraukomis, taip gražiai vaizdavusiomis gražiuosius Lietuvos vandenis, beržynėlius, piliakalnius. Kiekviename rašinyje jausdavosi rašytojiška gyslelė.

Nepriklausomoje Lietuvoje Daumantas redagavo žurnalus, yra išleidęs vieną ar daugiau savo parašytų knygų.

Daumantas Čibas visad labai mylėjo laisvę, Aukščiausiąjį, gamtą. Negalėjo pakęsti sovietų-rusų okupacijos ir jiems antru kartu slenkant link jo taip mylimos Lietuvos—pasitraukė į vakarus, kaip manė, trumpam.

Bet nelemtas likimas plukdė per Atlanto vandenyną. Įsikūręs rytinėse JAV-ių vietose pradėjo lankyti amerikiečių universitetų bibliotekas, archyvus ir atrado iki tol nežinotų raštų, dokumentų, brėžinių, nuotraukų apie lietuvių tautą, mūsų vietoves, svarbesnius asmenis. Juos, daugumoje, buvo atgabenę ar atsiuntę lietuvių bei lenkų didikai XVIII a., stengdamiesi apsaugoti nuo caro rusų, kad vėl neišvogtų ir paslėpę Rusijos bibliotekose nesigarsintų (meluodami) tariamais rūsų kultūros duomenimis, kaip daug kartų yra padarę anks-

Iš kairės: Daumantas Čibas prie vieno savo drožinėto kryžiaus nuosavoje sodyboje Toluvoje, prie Vista, Kalifornijoje. —Algirdo Gustaičio nuotrauka
Iš dešinės: Daumantų lietuviško stiliaus sodyboje, kurią jie pavadino Toluva, dažnai lankydavosi svečiai, nepaprastai širdingai priimami, pavaišinami jų gamybos lietuvišku maistu, gurkšneliu. Prie Daumanto Čibo meniškai išdrožinėto kryžiaus stovi, iš kairės: Čibienė, laikanti pasisvečiuoti atvykusį Taksiuką Šleivį, Daumantas Čibas, Jurgis Gliauda, Algirdas Gustaitis, Marija Gliaudienė. —Juttos-Juros Gustaitienės nuotrauka

Daumantas Cibas and one of the many carved crosses in his orchard in Vista, California. In their Lithuanian-style orchard, Toluva, friends frequently enjoyed the warm hospitality and home-made food provided by Daumantas and his wife. From left: Adele Cibas, Daumantas, Jurgis Gliauda, Algirdas Gustaitis, Marija Gliauda.

čiau išgrobę didžiulius lietuvių kultūrinius rinkinius, paveikslus, statulas, knygas, archyvus iš Nesvyžiaus, Vilniaus ir kt.

D. Čibas sugebėjo įtikinti tų senienų laikytojus leisti jam perfotografuoti. Dirbo mėnesių mėnesiais, išleido daugybę sutaupų—kartais net slėpdamas nuo savo šeimos, nors paskui pasakydavo. Ir taip sukaupė milžinišką senų, istorinių nuotraukų didžiausią rinkinį užsienio lietuviuose. Daumanto Čibo istorinių nuotraukų rinkiniais pasinaudojo eilė mūsų žinomų kultūrininkų, leidyklų, kaip Lietuvių Enciklopedija, Bronius Kviklys ir kiti.

D. Čibas eilę metų buvo "Lietuvių Diedaktorių "Lietuvių Dienoms."

Tie tūkstančiai nuotraukų buvo stropiai kataloguoti. Paprašius reikalingų paveikslų, sakysime Trakų, Klaipėdos ar mūsų senųjų valdovų—Daumantas jų pristatydavo įvairiausių pasirinktinai. Savo didžiulį rinkinį nuolat papildydavo, kur beužėjęs retesnį leidinį stengdavosi perfotografuoti. Ir jis pats buvo geras, meniškas, savųjų nuotraukų gamintojas.

Prieš eilę metų siūliau Daumantui tas nuotraukas, turinčias istorinę vertę, išleisti atskiromis knygomis, su paaiškinimais. Vis atidėliojo, nes norėjo dar papildyti, geriau sutvarkyti. Taip ir paliko.

Daumantas buvo įvairių talentų asmenybė. Greta sklandžių rašinių ir meniškų nuotraukų jis pasigėrėtinai drožinėjo įvairiausius dalykus nuo visai mažučių iki didelių kryžių, kuriais išpuošė savo ūkelio sodą Kalifornijoje, Vista, pavadinęs Toluva. Skulptūrėlės, įvairūs pagražinimai ne tiktai meniškai išdrožinėti, bet ir lietuviškame stiliuje. Atskirai išdrožinėjo mūsų kritusių partizanų pagerbimui, mūsų susideginusių kankinių atminimui. Juos jis laikė šventais, todėl įdėjo prie kryžių. Dažnai ateidavo tyliai pasimelsti, prisiminti komunistų kankinamą lietuvių tautą, meldė jos išsilaisvinimo.

Gražiais drožiniais išpuošti jų namų kambariai ir išorinės pastatų sienos.

Turėjo daug lietuviškų knygų. Jų namai buvo mažutė Lietuva tiek viduje, tiek iš lauko.

Greta lietuviškų kryžių turėjo pasistatęs aukštus stulpus. Atvažiuojant iš toli matydavai gražiai plevėsuojančią Lietuvos vėliavą, kurios geltona-žalia-raudona spalvos taip puikiai derinosi su medžių viršūnėmis ir dangaus platybėmis. Iškeldavo ir JAV vėliavą.

Čibų ūkelis buvo ir nuostabus įvairių vaismedžių, krūmų, sodas. Augino įvairiausių rūšių vaismedžių, krūmų, medžių. Jo ir jų šeimos globoje visi medžiai nuostabiai lengvai augo, nešė puikius vaisius. Žinojo augalų "silpnybes" ir "polinkius." Vadino amerikiečių pavadinimais, turėjo parinkęs ir lietuviškus vardus. Kažin ar paliko kokius užrašus mūsų busimiems sodininkams.

Mylėjo laukinius paukščius ir gyvulėlius.

Beveik visą maistą sau užsiaugindavo. Bitutės prinešdavo skanaus medaus, kurio talka gamindavosi įvairių, lietuviškų, gėrimų. Ožkų pienu, medumi, juoda duona, įvairiausiais patiekalais vaišindavo atsilankiusius, vis gražiai pasakodavo atsiminimų iš kelionių. Apie visus kalbėjo gražiai, visus mylėjo, visiems buvo draugiškas.

Daumanto Čibo asmenyje lietuvių tauta neteko didelio kultūrininko.

—Algirdas Gustaitis

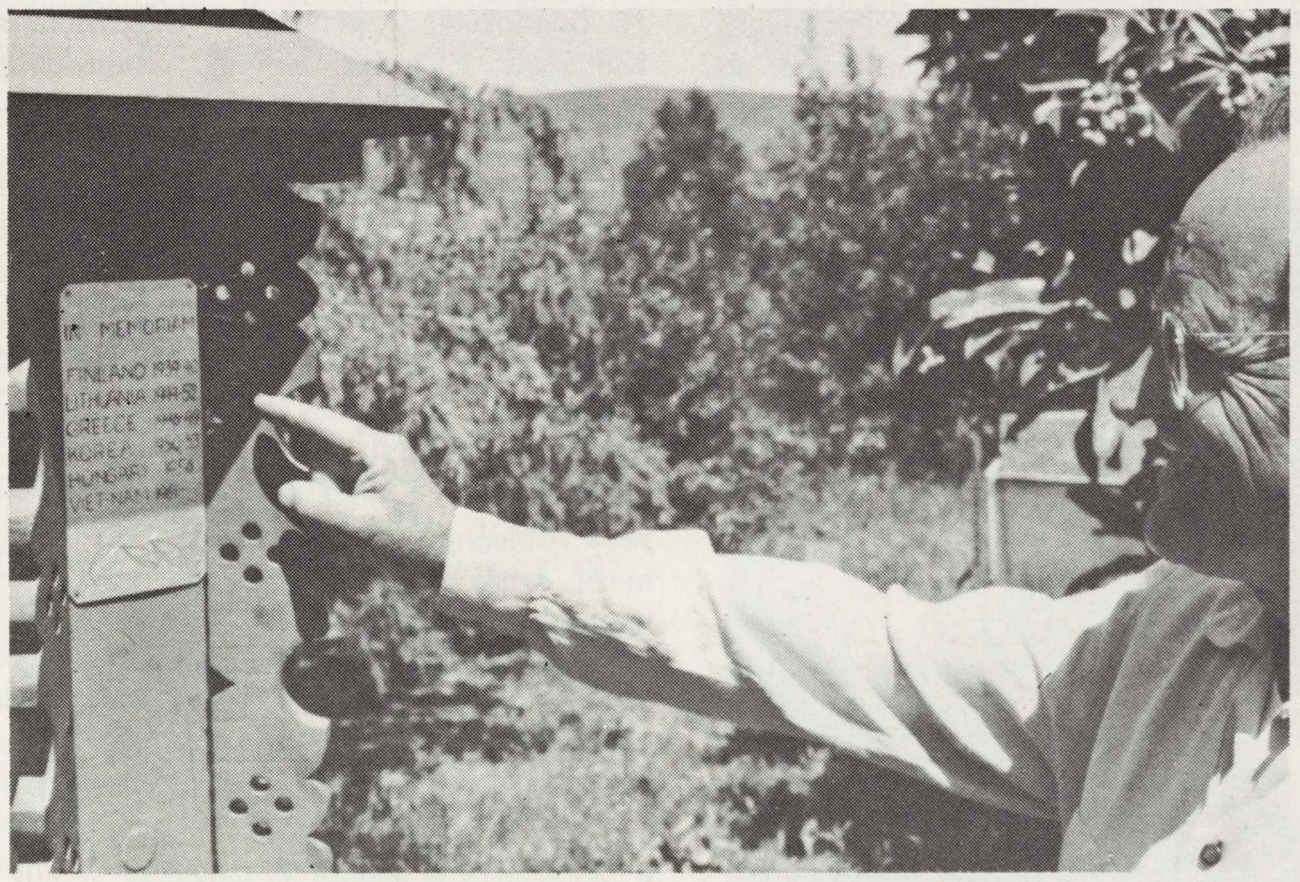

Daumantas Čibas rodo jo pagamintą lentelę—prikaltą prie jo kūrybos kryžiaus. Tenai įrašytos kai kurios valstybės, kariavusios prieš Sovietų Rusiją: Finland (Suomija) 1939-1940 m.; Lithuania (Lietuva) 1944-1952 m.; Greece (Graikija) 1946-1949 m.; Korea 1950-1953 m., Hungary (Vengrija) 1956 m.; Vietnamas 1961 m. Daumantas sąrašą manė papildyti, patikslinti.
—Algirdo Gustaičio nuotrauka

Daumantas Cibas and a plaque attached to one of the many crosses that he has crafted, listing some of the countries that fought against the Soviet Union. Finland [1939-1940]; Lithuania [1944-1952]; Greece [1946-1949]; Korea [1950-1953]; Hungary [1956]; Vietnam [1961].

NAUJAUSIOS KNYGOS

Atsiųsta paminėti

B. Pūkelevičiūtė, Devintas lapas. Romanas, laimėjęs "Draugo" romano konkurso premija. Išleido Liet. Knygos Klubas 1982. 472 psl. Kaina $12.00 Gaunama LD administracijoje.

Žvaigždynų sonata. Lietuvių poetų išeivijoje eilėraščiai apie M. K. Čiurlionį. Sudarė ir redagavo A. Tyruolis. Išleido "Ateitis", 17689 Goldwin Dr., Southfield, Mich. 102 psl. Iliustruota M. K. Čiurlionio kūriniais. Kaina $9.

The Violations of Human Rights in Soviet occupied Lithuania — a report for 1979/80. 268 psl., kaina $8.00. Išleido JAV Lietuvių Bendruomenė.

Prano Lemberto kūrinių plokštelė. DAINOS, MUZIKA IR GĖLĖS. Su solistų, kompozitorių ir chorų fotografijomis. Solo, kvartetų ir chorų dainos. Išlei do "Gintaras". Kaina $8.00. Gaunama ir LD adm-je.

Paparčio žiedas,. *Jurgio Jankaus* pasakojimai. Už šį rinkinį paskirta Lietuvių Bendruomenės Kultūros Tarybos premija. 1982. Išleido L.Knygos Klubas. 293 psl. Kaina $10.00.

Nerima Narutė, Valandų upės. Antras eilėraščių rinkinys. Viršelio aplanką piešė P. Jurkus. Išleido "Lietuvių Dienos". Kaina $3. Gaunamas pas knygų platintojus ir LD adm-je.

Melbourno parapijos mokyklos 25 m. sukakties albumas, kuriame telpa mokytojų, mokinių, vaidybos vaizdų, ekskursijų nuotraukos. Taip pat randame jaunimo straipsnelių. Knyga gražiai išleista, virš 100 pusl., kietais viršeliais.

Redagavo ir išleido mokyklos steigėjas ir globėjas kun. Pranas Vaseris.

Gėlių generacija. *Petro Melniko* romanas. Išleido "Ateitis". 1982. 228 psl. $8.

Česlovas Butkys, Teisėjo atsiminimai. Išleido L. Knygos Klubas, Chicago, Ill. 318 psl. Kaina $10.00. Atsiminimus paruošė spaudai Vladė Čekonytė Butkienė.

Aloyzas Baronas, Trisdešimt istorijų suaugusiems. Novelės. Išleido Lietuviškos Knygos Klubas Chicagoje. 176 psl. $8.00 Galima gauti ir LD administracijoje.

Broliai Šulaičiai

Pradėjo Kaune, tęsė Vokietijoj ir Amerikoj, kol akys laikė

Mes — tik trupinėliai

Geraisiais Nepriklausomos Lietuvos laikais broliai Šulaičiai nutarė spausdinti lietuviškas knygas, nes jų labai trūko, visuomenė ieškojo, pirko, skaitė, saugojo. Pranas Šulaitis paruošė esperanto kalbos knygutę, ir ją išspausdino. Tenai buvo dešimt pamokų esperantiškai. Leidėju pasirašė Vera Stela, Kaune. Netrukus Juozas Grybauskas paruošė knygą Lietuvos vaistingieji augalai. Išleido Pranas Šulaitis, Kaune.

Pasibaigus II-tram pasauliniam karui, Vokietijoje ir kitur esantieji "dypukai" džiaugėsi vėl pasirodžiusiomis lietuviškomis knygomis. Neatsiliko ir Šulaičiai — leido knygas pasirašinėdami: Spektorius, Sūduva ir kitaip.

Kiekvieną kartą sutikdamas brolius Šulaičius, pajuntu jų kuklumą, paprastumą, nenorą kalbėti apie save, apie jų nuveiktus darbus. Bet ir jų įnašas į išeivijos knygos istoriją turi savo vertę, ir reikia jį susumuoti.

Kas gi tie broliai Šulaičiai? Jie visi yra suvalkiečiai (sūduviai). Pranas Šulaitis sutrumpino savo pavardę į Šulas. Jis uoliai bendradarbiauja "Drauge". Apie Praną yra žinių ir Lietuvių Enciklopedijoje. Bet kiti du broliai, Aleksandras ir Vladas, tebėra "tamsoje" ir nė šia proga nesiteikė duoti apie save žinių. Gaila. Vladas net dėstė, esą neverta apie juos rašyti, jau praėjo jų knygų spausdinimo laikai. Girdi, lietuviuose yra daug žymių asmenų, jie tiktai trupinėliai.

Po ilgų skambinimų, pakartotinų rašymų ir prašymų, šį tą gavau. tat noriu pasidalinti ir su LD skaitytojais.

"Viešpatie, pasigailėk mūsų!"

Tokiu vardu buvo Sūduvos išleista pirmoji knyga - maldaknygė Vokietijoje, nes iš sovietų okupuotos Lietuvos pabėgusieji neturėjo iš ko melstis.

Grįžtelkime truputėlį atgal.

1945 m. gegužės mėn. pradžioje JAV-bių kariuomenės daliniai, įveikę Vokietiją, įžygiavo į Thuringeno sritį, užėmė vietovę Possneck, o tenai buvo laikinai apsistojęs nemažas lietuvių pabėgėlių būrys.

Sekmadieniais lietuviai susitikdavo pamaldose, kurias laikė kun. K. Barauskas. Melsdavosi iš atminties. Kun. Barauskas labai pageidavo lietuviškos maldaknygės. Trys broliai Šulaičiai: Aleksandras, Pranas ir Vladas bei sūnus fotografas Donatas nutarė išleisti lietuvišką maldaknygę, vardu Viešpatie, pasigailėk mūsų! Pasinaudojo kun. A. Sabaliausko maldaknygės tekstu. Rinkinį linotipu surinko Pranas su Donatu. Bet vokiečiai nesutiko spausdinti be JAV-bių karo komendanto leidimo. Broliai Šulaičiai netrukus tokį leidimą gavo. Maldaknygės rinkinio tekstą taisė muzikas Iz. Vasyliūnas (be jokio honoraro). Po poros savaičių tos maldaknygės išspausdinta 5.000 egz., ir netrukus visa laida buvo išparduota.

Tolesnę knygų spausdinimo eilę tiksliai neprisimeną, bet mano, kad buvo maždaug tokia:

Algirdo Gustaičio kelionės įspūdžiai, su iliustracijomis, antrašte: Tarp Šveicarijos ir Danijos, 1946 m.; toliau buvusi Vinco Liulevičiaus Senųjų amžių istorija, skirta lietuvių mokykloms; tautos dalis, atsidūrusi užsienyje, labai stokojo visokios rūšies knygų, taigi ir vadovėlių. Kitos knygos: Logaritmų lentelės; J. Biliūno Rinktiniai raštai; Dr. V. Tercijono Vaikų higiena; H. Dubois 3.000 žodžių prancūziškai; Jono Račkausko Lotynų kalbos vadovėlis; Dr. J. Matuso Vidurinių amžių istorija; Vinco Kudirkos Satyros; Kun. K. Senkaus Giedanti Bažnyčia (su gaidomis); Balio Gaidžiūno poezijos rinkinys Rūpesčių dienos; Kun. Burkaus Dviejų pasaulių būtybės; J. Burkaus Teresė Naumanaitė, kurios išspausdinta trys laidos po 3.000 egz.; Pulgio Andriušio red. laikraštėlis Dievo Paukštelis; P. Andriušio Anoj pusėj ežero (beletristika, buvo premijuota); Liudo Dovydėno Pabėgėlis Rapsiukas ir Gyveno kartą karalius; Vinco Pietario Raštai, I ir II Algimanto dalys; Lietuvos vaizdų albumas; Žiogelis smuikininkas (vaik.); A. Bendoriaus Argentina; J. Sinkevičiaus Karžygiai; Eichstato gimnaz. Abiturientų ūkanos; P. Tarulio apysakų rinkinys Žirgeliai padebesiais; Edv. Butrimo dramos, vardu Tėvų kaltė; J. Paškevičiaus Vokiečių kalbos žodynas; V. Krėvės Raganius ir Dangaus ir žemės sūnūs (I dalis); Šiaudinė pastogė, apysakos; P. Andriušio Siuntinėlis iš Amerikos; Ir vis dėlto juokiamės; K. Pažėraitės Liktūnas, romanas; Nelės Mazalaitės Apversta valtis; Phil. dr. Aino Onni Kalbėkime angliškai (vadovėlis vokiečių ir anglų kalbomis, du leidiniai); Dick Whington Skaitymų knyga su lietuvišku žodynėliu; V. Minkūno Anglų kalbos vadovėlis; O. Semėnienės Pasikalbėjimai angliškai; V. Maciūno Elektromonterių vadovėlis; Dr. Meškausko Elektrokardiografija; L. Dovydėno Žmonės ant vieškelio; Don Kichotas, sutrumpintas P. Andriušio iš ispanų k. vertimas; ir eilė kitų knygų, knygučių, kurių leidėjai nebeprisimena.

Linotipai be lietuviškų ženklų

Linotipai be lietuviškų ženklų — Popierius už sutaupytą maistą — Žmonės stovi eilėse, laukdami lietuviškos spaudos (faktas)

Vokiečių spaustuvės neturėjo lietuviškų ženklų, juos reikėjo pasirūpinti, įsigyti.

Broliai Šulaičiai džiaugiasi naujai išleistomis knygomis prieš išsiunčiant platintojams. Nuotrauka daryta 1949 m. Vokietijoje, jų kuklios "įstaigos" kambaryje, prie lovų, kur daugiausia vietos buvo knygų ekspedicijai.

Germany, 1949—The Sulaiciai brothers check the latest books from the Suduva Press before mailing them to the distributors.

Juk lietuviškas knygas reikia spausdinti taisyklinga lietuvių kalba, su visais ženklais, vartojamais mūsų rašyboje. Teko iš Augsburgo į Frankfurtą a. M. važiuoti prekiniu vagonu. Netrukus po karo Vokietija tebebuvo smarkiai subombarduota, svetimų kariuomenių apiplėšta, visur įvairiausi nepritekliai, sunkumai, trūkumai. Tokios išvykos traukiniais trukdavo keletą dienų, kartais net savaičių.

Vokiečių spaustuvės neturėjo popieriaus. Jo reikėjo susirasti, už popierių mokėti ne tik pinigais, bet ir sutaupyto maisto daviniais: kava, cigaretėmis, konservais.

Atvežus sunkvežimiais popierių, nebuvo mašinų tam popieriui piaustyti. Už spausdinimą vokiečiai prašydavo mokėti praktiškai, t. y. maistu ar kitokiomis gėrybėmis, ne markėmis. Teko spekuliuoti, dažnai rizikuoti, nes įvairius "prekybininkus" stropiai gaudė ne tik vokiečių policija, bet ir okupacinės amerikiečių, anglų, prancūzų karinės grupės. Tuo laiku pabėgėliai lietuviai (kaip ir kiti) buvo šelpiami okupacinių jėgų, reikėjo jų klausyti. Tad reikėjo taupyti gaunamus maisto davinius, kad už juos galėtų išeiti lietuviška spauda.

Kai kurių knygų spausdino po 1.000 egz., o Kardiografijos vadovėlio išspausdino 200 egz., pardavė tik 20 egz. Tai jų nuostolingiausias leidinys, brangiai kaštavęs išleisti, su daugeliu diagramų. Knygos, kuriom numatė gerą pareikalavimą, spausdindavo po 3.000 egz. Didelis susidomėjimas buvo V. Pietario "Algimantu". Žmonės stovėdavo eilėse, laukdami įsigyti naujai atvežtą knygą, naują laikraštį.

Prisimena — dr. Pakalniškis ir kiti per naktį skaitydavo gautą lietuvišką spaudą. Knygos buvo pardavinėjamos oficialia kaina, o cigaretės ir kitos praktiškos gėrybės spekuliaciškai — už dėžutę amerikietiškų cigarečių galėjai nusipirkti knygą ar net kelias knygas.

Lietuviams pradėjus emigruoti į kitus kraštus, knygų pirkimas sustojo, ir atliko daug neišparduotų knygų, kaip V. Krėvės "Dangaus ir žemės sūnūs", L. Dovydėno ir kitų, viso apie 10.000 egz.

Leidėjams išvažiuojant į Ameriką, atlikusias knygas priglaudė, lietuvių vienuolių pastangomis, vokiečiai vienuolyne. Į Ameriką atsivežtas knygas, gaila, niekas nenorėjo pardavinėti, naujieji ateiviai rūpinosi pirmiausia pragyvenimo dalykais, o ne knygomis. Nors skaudančia širdimi, daugumą jų teko perleisti makulatūrai. Tik dalį knygų paėmė Vasario 16 gimnazija.

Į JAV-bes broliai atvyko tuščiomis kišenėmis. Kai Vokietija išleido naują valiutą DM, tai panaikino RD, o už knygas gautus pinigus bankai konfiskavo.

Prisimena, Vokietijoje daugiausia knygų pardavė Hanau stovykloje Jurgis Janušaitis, dabar pagarsėjęs žurnalistas, šiuo metu L. Žurnalistų Sąjungos pirmininkas.

Sūduvos knygos buvo siunčiamos į Australiją, Angliją ir kt.

Atvykus į Čikagą, Šulaičiai išleido dar keletą knygų, būtent: A. Bendoriaus Lietuvos geografiją, susilaukusią didelio susidomėjimo; nedidelę brošiūrą Kaip pasiruošti JAV-bių pilietybei (išėjo 3 laidos po 3.000 egz.) ; visos išparduotos. Dar turi brošiūrą Kaip sudaryti testamentus, kuri galėtų susilaukti susidomėjimo. Jaunimui išleido V. Frankienės Gintarės ilgesys.

V. Krėvės honoraras ir Biržiškos

Rašytojas Vincas Krėvė jam priklausantį honorarą — keletą tūkstančių markių — prašė pasiųsti, kaip pašalpą, profesoriams Biržiškoms. Bet Biržiškos pinigų nepriėmė, juos grąžino V. Krėvei, pareikšdami, kad jie pašalpų nepriimą, nes jų būdas gyventi be pašalpų.

Knygos kasetėse

Vladas Šulaitis sako, kad jam jau pavargo akys, sunku skaityti, sunku rašyti, gailisi, kad jau nebegali užsiimti knygų leidimu. Atrodo, kad ir skaitytojams akys pavargusios, ir jų eilė mažėja. Laikas lietuviškų knygų spausdinimą, platinimą perimti jaunimui.

Vladas Šulaitis, negalėdamas būti nieko neveikęs, ėmėsi naujo "amato": gaminti kasetes su lietuviškais tekstais. Senesniems žmonėms tokios "knygos" galėtų būti tinkamiausios. Įrašų ir kasečių klausymas dabar labai populiarus. Tekstai kasetėse galėtų sudominti ir jaunuosius, kurie prie amerikietiškų kasečių jau labai pripratę. Jas patogu klausytis ir namuose ir važiuojant automobiliu. Kasečių grojimo aparatus turi daugelis bibliotekų, mokyklų. Šiais moderniais laikais ir lietuviai galėtų neatsilikti, eiti su gyvenimu. Sūduvos iniciatyva yra verta dėmesio. Jos jau pagamintos, galima įsigyti arba išsinuomoti šių kasečių (ilgumas — 60 minučių):

1. Bažnyčia moderniame pasaulyje — kun. Vytauto Bagdanavičiaus.
2. Religinės, filosofinės mintys, aforizmai.
3. Mediciniški patarimai apie vaistus, maistą.
4. Testamentų sudarymai, išlaidos.
5. Lietuvių kalbos pratimai nedaug mokantiems lietuviškai.
6. Pasakos, mįslės, dainos.
7. Nobelio literatūros laureatas Česlovas Milašius.
8. Autentiška Vinco Krėvės kalba.
9. Mirusių rašytojų kūryba: J. Aisčio, P. Andriušio, A. Barono, J. Švaisto. Skaito Stasys Pilka.
10. J. Jurašo režisuotas "Savižudys".
11. Humoras, novelės, feljetonai.
12. Kelionės įspūdžiai.
13. Knygų ir spaudos apžvalga.
14. Radijo programų aktualijos.
15. Atsiminimai.

Kasečių kainos: $3.50 ir pensininkams — $2.00. Dviem savaitėm išnuomoti — $1.00. Leidyklos adresas: Sūduva, 7414 Dunbarton Avenue, Los Angeles, CA

Prašoma rašytojų, veikėjų talkos naujoms kasetėms paruošti.

Reikia nuoširdžiai sveikinti brolius Šulaičius pradėjus naujos rūšies lietuviško žodžio skleidimą. *Algirdas Gustaitis*

A. Šulaitis, rašyt. A. Vaičiulaitis ir A. Bendorius 1953 m. kovo 19 d. "Lietuvos geografijos" "krikštynų" metu.

A. Sulaitis, A. Vaiciulaitis, and H. Bendorius, the author of "Lietuvos Geografija" [Lithuanian Geography] at its "christening" in Brooklyn, N.Y., March 19, 1953.

O KAS AŠ?

(Ištrauka iš Nupjautų Kelnių)

Jurgis Jankus

Po vestuvių Ražutis pirmą sąvaitę ilsėjosi, antrą pati išsikrapštė į lauką, bet jam ten buvo viskas svetima: plūgas nesilaikė vagoj, dalgio galas smigo į žemę, net ir akėčios nėjo lygiai šalia akėjimo, bet vinguriavo po dirvą tarpais palikdamos plačius vogius, tarpais antrą ar net trečią kartą per tą pačią vietą prašliuoždamos. Žmona rodė, aiškino, ką ir kaip reikia daryti, bet darbas ėjo, kaip ėjęs, kol vieną sykį, dar pusryčiams neatėjus, Ražutis parjojo namo, arklį įleido į tvartą, pats įėjo į vidų, trenkė kepurę ant suolo ir pasakė:

—Kam čia mudviem kankintis? Ar mudu vergai kokie, ar ką? Atiduokim iš pusės. Aš rasiu darbo mieste, o tu būsi namie kaip ponia, pasišersi kiaules, pasimelši karvę ir galėsi ponauti. Iš pusės duonos užteks, o pinigų parnešiu aš. Gyvensim taip, kad visi pavydės.

—Kai savo turėsi, galėsi daryti, kas ant seilės užeis, o čia mano žemė ir aš šeimininkė, —tvirtai atkirto Darata.

—O kas aš? —pašoko Ražutis.

—Ogi tas, ką atsinešei: kelnės ir kelnėse. Kai išmoksi darbus dirbti, tada gal ir kitaip šnekėsim, o dabar, še, pusrytys gatavas, pavalgyk ir vėl į lauką. Tą rėželį reikia šią savaitę užbaigti. Ko gera, gal nė poros vagų neišvarei . . . Argi reikės dviejų botagų? Vieno arkliui, kito tau?

Ražutis pavalgė ir išėjo. Per dieną prasėdinėjo ant plūgo, o po vakarienės pasirąžė ir išėjo į miestelį. Grįžo paryčiais jau gerokai įmirkęs. Ir kitą dieną tas pats ir trečią tas pats. Neiškentusi nuėjo pažiūrėti, kiek jau suarta. Ogi tik porą vagų tepakeverzota, daugiau nieko. Jis per dieną prasitrina laukuose, vakare dingsta ir paryčiais grįžta jau žąsis pakiemiais varinėdamas.

Darata tikrai pamatė, kad iš jo Tepuko nieko gero nebus, bet ir neišmanė kaip reikalą į savo pusę pasukti. Kelias savaites pati viena virė kaip vanduo sandariai uždarame puode ir vis mėgino atspėti, koks velnias jai taip susuko protą, kad tinginį sau ant sprando užsikrovė. Kol dirbo viena, buvo sunku, bet viskas riedėjo labai įprastai. Jis pats prieš vestuves ne sykį sakė, kad jam atėjus bus daug lengviau, darbus pasidalins, ir abu turės laisvo laiko ant rankų. Dabar jis tik nori žemės derlių su kuom nors iš pusės dalintis, o pats karčiamoje per naktis, kas žino, gal ir per dienas, mirkti. Kartais užeidavo noras paimti bruklą ir išbrukti iš namų, kad bijotų ir į tą pusę pažiūrėti, bet vėl . . . Ji pati ušsidėjo tą kryžių, nevaroma nuėjo prie altoriaus ir pati ištiesė ranką, kad nebeatmezgamu mazgu surištų su nenauda smailaliežuviu. Niekas nevertė tikėti jo planais ir žodžiais. Bet kaip netikėsi, kad jis taip rimtai žadėjo būti nepavejamu rugių kirtėju ir nepailstamu visų kitų darbų darbininku. "Kiek čia tų pievų, Daratėle. Aš pats vienas ir nusipjausiu ir susigrėbsiu. Kiek tų rugių. Pamatysi, vienas ir nusikirsiu ir susirišiu. Pats vienas ir susivežiosiu. Tu tik trobą žiūrėk, tik apie kiemą, apie daržą sukis." Taip gražiai šnekėjo, kad klausant kartais net ašaras buvo sunku sulaikyti, kad jai Dievas tokią dovaną siunčia. O po vestuvių visi pažadai kaip į vandenį.

Taip nusitęsė ligi vidurvasario.

Tą atmintiną dieną juodu parsivežė vežimą, nebūtų galima pavadinti kitaip, kaip pusvežimiu. Būtų jau pabaigę vežti kaip vakarykščiai, bet kad Ražutis atsisakė didesnius krauti. Sumes, sumes pusvežimį, ir gana. Visi važiuoja su vežimais, o juodu tik su pusvežimiais. Bet ką su juo padarysi: pasakė užtenka, ir užtenka. "Kam gyvulį žudyti, kad ir taip susivežiosim," sakė. Negi imsi ir gaimą rugių. Paskutinį tais metais, Ir vežimo niosies vienas kitą po laukus. Gero iš to vistiek nebus, tik duosi progos žmonėms liežuviais patabaluoti.

Su paskutiniu pusvežimiu grįžęs, net arklio nenukinkė. Nušoko nuo vežimo ir pasakė:

—Kiek čia tų rugių, pati viena išsikrausi. Man reikia eiti.

Kol Darata sumetė ką pasakyti, jis jau buvo dingęs už tvarto kampo. Ligi šiol nebuvo pasakiusi pikto žodį, nebuvo nei balso pakėlusi, be dabar juto, kad tyliai viręs piktumas ima lietis per kraštus. Jis nemažėjo nei tada, kai ji, imdama po vieną pėdą nuo vežimo su įnirtimu daužė juos į vidury klojimo pastatytus mintuvus: reikėjo kiek prasiblokšti sėklai. Net pavakariu nėjo užkąsti. Vistiek nebūtų lindę. Tik vakare, pasimilžusi karvę, šviežiu pienu užsigerdama, suvalgė duonos riekę, užkišo duris ir atsigulė. Šiaip durų nekišdavo, kad paryčiais grįžusiam nereikėtų baladotis, bet dabar sklendę užstūmė ir dar patikrino. Atsigulė, bet neužmigo. Nuo viso popiečio rugių bloškimo rankos tirpo, bet dar labiau tirpo kažin kas viduje. Taip skaudžiai tirpo, kad nors plaukus raukis. Kam jai reikėjo į tą balą murdytis. Norėjo vyrą turėti namie, tai norėjo, bet kad bent būtų vyras. Jei ir kietą žodį pasakytų, jei kartais net ir pastumtų, bet kad žiūrėtų savo, dabar tas tik liežuviu, o rankų pirštai atbulai sulinkę: ką ima, tas atgal krinta, tik vien šaukštą išmano pakelti. Jeigu liežuviu galima būtų laukus nudirbti, geresnio darbininko pasaulyje nerastum. Viskas iš dirvų virstų.

Pati nebūtų galėjusi pasakyti, ar buvo kiek užmigusi, kai išgirdo brazdinantis apie duris. Kai durys nesidarė, nutilo. Jos visada būdavo atlapos ir nei iš šio, nei iš to . . . Gal pajuto, kad šį sykį gali būti negerai, ir rinko žodžius užkalbėti Daratai galų gale sugėlusį dantį. Taip ilgai buvo tylu, jog Darata ėmė galvoti, jį nuėjus į daržinę ir ten atsidrėbus. Bet po gero laiko vėl suklebeno, paskum pirštų galais pradėjo belsti į langą. Per vestuves kažin kas alkūne išstūmė vieno stiklo kampą. Ji tuoj norėjo paprašyti Leizerį, kad įdėtų naują, bet Topylis neleido. Sakė, kam pinigus žydui mėtyti. Jis paims kurią dieną ir įdės. Kai tik svečai išsiskirstys, kai tik apsitvarkys, tuoj ir įdės. Kad vėjas nepūstų ir lietus ant palangės nezliauktų, Darata užkimšo skuduru. Dabar vyras ištraukė tą skudurą, prikišo lūpas prie skylės ir ėmė pašnabždomis kalbėti.

—Daratėle, kelkis. Ar nematai, kad saulė spinduliu į padus jau bado. Nusispardei ir net nejauti, kad nusispardei. Laikas karves varyti. Dar nemelžtos, o skardžius jau gatvės gale triūbija. Daratėle, miegaliuke, pajudėk.

Darata atsikėlė, neskubėdama išėjo į priemenę, atidarė duris ir atsistojo tarpdury.

—Tai vėl primirkęs,— pasakė.

—Primirkęs? Iš kur tu dabar tą. Aš su reikalais per naktį lakstau, rūpinuos, o ji— primirkęs.

—Tai ko liežuvio neapverti? Palauk— sulaikė ištiesusi ranką į šoną, kai tas norėjo prasmukti į vidų.

—Na gerai, jau gerai. Ąsotėlį alaus išgėriau. Bet kiek ten to alaus, viena puta. Barzdys pabaigtuvėm pasidarė šviežaus. Bėgau iš Pasiutkemiko namo, sakiau reikia išsimiegoti, juk rytoj reikės rugius blokšti, bet susitikau senį Barzdį. Girdi, užeik, paragausim, pasakysi, ar jau laikas košti. Atnešė ąsotėlį, tai pasišnekučiuodami ir ištuštinom. Ne vienas, dviese. Dviese vieną ąsotėlį, ir primirkęs. Bet žinai, darbo gavau. Pasiutkemkis paprašė jam prekes iš stoties vežioti. Iš pradžių nenorėjau sutikti bet kai labai užsikepė, kaip ir sutikau. Tik, sakau, dar su Daratėle pašnekėsiu. Kiek čia tos mūsų žemės, arklys daugiausiai dykas stovi. Porą sykių per savaitę į stotį sukarsiu, vis bus iš šalies rublis kitas, kad tik prašo . . .

—Kas pasidarė Šimkei—užšoko Darata.

—Šimkei? O kas man rūpi, kas yra Šimkei. Gal susipyko.

—Ką čia man meluoji. Liežuvio neapverti, a brėži, kaip pasamdytas. Užleis tau Šimkė Pasiutkemkį. O jeigu ir užleistų, kur tavo ratai? Kur sveikata? Žinoma, tu vežiosi tik saldainius ir muilą, o silkių ir deguto statines paliksi Šimkei. Jis ir sveikatos turi ir pratęs, o ką tu? Stoty apie deguto statinę suktinį šoksi, kad pati į ratus įliptų?

—Manai, kad aš jau toks besveikatis?

—Gal ir net, bet rugių pėdo aukščiau pusvežimio užmesti negali. Atgal krinta. Net sarmata prieš žmones. Sarmata ir prieš žydą. Ana rytą dar tebemiegojai, kai nuėjau pas tą patį Pasiutkemkį parsinešti deguto. Žydas ir traukia per dantį. "Ui," sako, "to savo jaunikio perdaug nepestyk, ligi pietų nemigdyk. Aną dieną mačiau, tu dalgį suki, o jis šieną grėboja. Ir dar kaip. Aš žydas būdamas geriau pagrėbočiau. Kai rinkais,

reikėjo ateiti seno žydo pasiklausti. Būčiau pasakęs: atsižegnok tu nuo jo visom keturiom.' Dabar paaiškink manį kas per dieną tam Pasiutkemkiui pasidarė, kad rytą taip tave šnekėjo, o vakare jau ir darbą pasiūlė. Verčiaus pasisakyk atvirai, kur prisisunkei ir už kieno pinigus. Manai, kad aš leisiu tau visą ūkelį per gerklę pravaryti?

Ražutis pasitempė ir žengė į duris.

—Leisk, aš miego noriu, —jau beveik vyriškai burbtelėjo.

Darata nepajudėjo.

—Kai pasisakysi viską kaip kunigui, gal ir leisiu.

—Tau kaip kunigui? Neleis mat ji manęs į savo namus! Traukis!

Su tais žodžiais pašoko į priekį ir petim mėgino nustumti pačią iš tarpdurio, bet ta pagavo iš užpakalio už pančio, kuriuo buvo susijuosęs kelnes, pakėlė nuo žemės ir pasuko į kiemą. Vyras pakibo ore ir kabaravo kaip voras. Mėgino mušti kumštim, spirti kojom, bet Darata pasuko jį ratu apie save, ir jis nei vienu, nei kitu negalėjo jos pasiekti.

—Darat, gyvate, paleisk, —šnibždėjo. —Kai paleisiu gerklę visas miestas sulėks. Kur tada akis dėsi?

—Ne kur aš, bet kur tu,— taip pat tyliai atsakė ta ir nuėjo per kiemą.

Kiemo pasėje tvarto stogas buvo gerą galą iškištas į priekį. Šalia durų į sieną buvo prikalinėta kuolų visokiems padargams ir pakinktams susikabinėti, o vienas toks ilgas, nudailintas iš riestos obels šakos. Ant jo nuo seno sukabinėdavo pavalkus. Dabar Darata priėjo, net pastenėdama pakėlė savo spardančią naštą virš galvos ir pakabino už pančio, kartu ir už kelnių.

—Darata, rupūžgalve tu! Ką darai? Ar čia mane ir paliksi? —rankom ir kojom tebekabaruodamas pusbalsiu švokštė vyras, bet ji labai ramiai atsakė:

—O kaip kitaip? Kur kitur tokį permirkus dėsiu. Per naktį nusivarvėsi, rytą saulė pradžiovins, tada ką nors pasikviesiu, kad padėtų nuimti. Kad ir tą patį Pasiutkemkį ar Šimkę, jeigu dar nebus į stotį išvažiavęs.

Pasakė ir nuėjo. Ir duris užsisklendė. Ir dar taip garsiai, kad klanktelėjimą net trečiam kieme galėjai girdėti.

LD POEZIJOS LEIDINIAI:

Elena Tumienė, Karaliai ir šventieji. 80 p. Viršelis Ados Korsakaitės. Kaina $3.00

D. Sadūnaitė, Kai tu arti manęs. 38 psl. Kaina $1.00

Nerima Narutė, Relikvijos. 71 psl. Kaina $2.00

Valandų Upės. 46 pusl. Aplankas dail. P. Jurkaus. Kaina $3.00.

Alfonsas Gricius, Pažadinti sfinksai. Eilėraščiai. Egzotiški Australijos peizažai. 47 p. Kaina $2.00

Gražina Tulauskaitė, Vakarė banga. Eilėraščiai. 127 psl. Kaina $2.00

Pridėkite persiuntimui 50 cnt.

L.D., 4364 Sunset Blvd., L.A. CA 90028

Vasario 16 proga East Chicago, Ind. meras R. Patrick pasirašė proklamaciją. Iš kairės—C. Baltrušaitis, Legionierių adjutantas Vytauto Posto 289; A. Vinikas, ilgametis ALTO vietinio skyriaus pirmininkas; C. Paz, pirmininkė Posto 369 Auxiliary; meras R. Patrick, ir J. Rivich, Legionierių vadas Allied Post 369. —Foto A. Jaro

R. Patrick, the mayor of East Chicago, Indiana, issues a proclamation commemorating Lithuanian Independence Day on February 16. From left: C. Baltrusaitis, Adjutant of Vytautas Post 289; A. Vinikas, long-time local ALT president; C. Paz, president of Post 369 Auxiliary; Mayor R. Patrick; J. Rivich, Legionnaire Commander Allied Post 369.

Kitataučių etninių grupių redaktorių pobūvyje, kurį gegužės 5 d. Chicagoje suorganizavo Amerikos Lietuvių Taryba. Sėdi iš kairės: ukrainiečių laikraščio "New Star" redaktorius kun. J. Swyschunk, kun. J. Prunskis, ukrainietė red. I. Gorchynsky, ALTO gen. sekr. inž. G. J. Lazauskas. Sovi (iš k.) čekų dienraščio "Denni Hlasatel" red. E. Petrik, lenkų dienraščio 'Dziennik Związkowy" red. J. Krawiec, čekų dienraščio "Denni Hlasatel" redaktoriai dr. V. Stranecky ir J. Kučera ir ALTO pirm. dr. K. Šidlauskas..... *—Photo P. Maletos*

Participants at a convention of editors of various ethnic publications held May 5, in Chicago, under the auspices of the American Lithuanian Council. Seated[from left]: Rev. J. Swyschunk, editor of the Ukrainian "New Star"; Rev. J. Prunskis, editor of "Draugas"; I. Gorchynsky; G. J. Lazauskas, ALT secretary-General. Standing, from left: E. Petrik, editor of the Czechoslovakian "Denni Hlasatel"; J. Krawiec, editor of the Polish "Dziennik Zwiazkowy"; Dr. V. Stranecky and J. Kucera, 'Denni Hlasatel" editors; ALT president Dr. K. Sidlauskas.

ENGLISH SECTION

Knights of Lithuania— 70 Years Young

by Loretta Stukas

AS IT ENTERS its 70th year of existence and activity, the Knights of Lithuania, a national organization for Lithuanian American Catholics, does not look any worse for wear! At a time when interest in organizational activity is in general waning, the Knights boast of an ever-growing membership, of expanding into new territories and of increased activity. How can we account for this success?

Perhaps the founders foresaw the needs of future members and planned an organizational set-up accordingly, laying down a plan easy to follow and easy to adapt to changing times. Perhaps the activities of the organization and the friendships formed were found attractive enough to encourage continuous growth, or a new growth of the desire to find one's roots keeps new members flowing into the organization, providing an ever-new supply of leaders. Or, perhaps, a combination of all these factors is responsible for the success the Knights now enjoy.

The Knights of Lithuania was formed in 1913 by a group of young immigrants who came to the USA seeking freedom from Russian oppression, but were still imbued with a love of their fatherland Lithuania. They founded the Knights to keep that love of Lithuania and its culture alive in themselves, their children and their children's children. Today, as then, the Knights work toward a united goal, to keep Lithuanianism alive and well in the USA and to bring about Lithuania's freedom from her current Communist oppressors.

Organizationally, the Knights were set up with an eye to uniting activity on both the local and the national levels. The core of the organization is the council, established in local communities of Lithuanians, normally as part of a Lithuanian parish. Councils have their own leaders and activities, but also unite in local geographical areas to form Districts. The Districts serve to guide and aid member councils and plan activities for their locales.

All councils and districts send delegates to National Conventions each year to set national policy and elect National officers, who in turn plan national-level programs and see that all levels of membership operate smoothly and effectively.

This arrangement has served the Knights of Lithuania well over nearly 70 years. Councils have provided local activities for those not able to participate on the national scale, and have found a steady stream of new leaders for the District and National levels from those able to get involved nationally. Members from all areas share a common bond of religious and ethnic pride, even though many have never met.

Family participation was most important to our founders, and the K of L has nurtured that idea through its Junior program for those under the age of 16. Also its recent admission of non-Lithuanian spouses of members to associate membership has served to involve full families into activity. Special discounts in dues are provided for families.

Older members may organize or join Senior Councils. This concept is especially popular among retirees, who can plan meetings and other events without the constraint of business and work schedules.

Numerous lasting friendships have been formed through the K of L where all have similar backgrounds, the same traditions, the same Lithuanian genes. And many have also found their "life's partners" in the Knights.

From its inception, the Knights of Lithuania has responded to every major problem or joy of the Lithuanian people. They provided material and moral aid to Lithuania's fight for independence, and traveled to Lithuania after independence was won, where they presented freedom fighter General Zukauskas with a golden sword as a token of their appreciation.

The Knights reacted to the tragedies inflicted by WW-II with their usual fervor. They were in the forefront of finding homes and employment for post WW-II Lithuanian immigrants when they began arriving in the USA in the late 1940s. To make public the reality of the Soviet occupation of Lithuania and its accompanying persecution of Lithuanians, the Knights organized the Lithuanian Affairs Committee in 1947. Founded and led by Rev. John C. Jutt (Jutkevicius) until his death, the committee is responsible for a 35 year campaign of letter writing and political activism to keep the name of Lithuania alive, unsullied, and respected in these United States. The committee encourages members' involvement by publishing a monthly Lithuanian Affairs Bulletin, which provides up-to-date information on press coverage of matters related to Lithuania.

As the head of the Lithuanian Affairs Committee, Father Jutt was the first priest to lead Congress in prayer for Lithuania in 1947, in commemoration of the anniversary of the Declaration of Lithuanian Independence. Since then, prayers and Lithuanian commemorations have continued in Congress each February.

The Knights have participated actively in the campaigns to free Simas Kudirka, to keep the Voice of America on the air, to prevent USA recognition of Russia's occupation of Lithuania, and most other important crusades. Councils and individual members have been most generous in contributing financially to the renewal of the Lithuanian Legation in Washington.

Each year, the Knights honor some prominent non-Lithuanian person with the "Friend

Čikagos Vyčiai priima proklamaciją Vasario 16 d. proga iš Čikagos burmistro Ričardo Daley. Iš kairės į dešinę: Estelle Rogers, Irene Rakaitis, Konstant Savickas, Loretta Kassel, burmistras Daley, Vincent Samaska, Eleanore Laurin.

Chicago K of L-ers receive proclamation for Lithuanian Independence Day from then Mayor of Chicago Richard Daley. Left to right: Estelle Rogers, Irene Rakaitis, Konstant Savickas, Loretta Kassel, Mayor Daley, Vincent Samaska, Eleanore Laurin.

Lietuvos Vyčių sąskrydis, 1979, rugpiūčio mėn., Chicago, Ill.

Knights of Lithuania National Convention, August, 1979, Chicago, IL.

of Lithuania" Award for his or her work on Lithuania's behalf. Among the recipients are Congressman Peter Rodino, Jr., Journalist Alfred Friendly, Jr. of the "Helsinki Commission," Speaker of the House John McCormack, Latvian fishing magnate Roberts Brieze who told the world about the Simas Kudirka tragedy, Cardinal Cushing, Anglican priest Father Michael Bourdeaux of England, and, in abscentia, Russian dissident Sergei Kovalov.

The K of L Lithuanian Cultural Committee was organized in the 1950s by Dr. Jack Stukas to promote Lithuanian culture in the councils. The Committee Chairman sends bulletins to councils, giving information about Lithuanian culture and suggesting cultural activities. Under the Committee's guidance, members have represented Lithuania in many International Festivals, have donated Lithuania-subject books in English to libraries and produced and sold Lithuanian-learning records.

Chicago has a Knights of Lithuania Choir, directed by Faustas Strolia and a Knights of Lithuania Dance Group, directed by Frank Zapolis. Both groups advertise Lithuania's name, performing frequently before Lithuanian and non-Lithuanian audiences in the Midwest. The K of L Choir has also produced two long-play records of Lithuanian songs. The Illinois-Indiana District has a K of L building in Chicago, which serves as a popular center for cultural and social events as well as a site for meetings, rehearsals, etc. It also houses some of the Knights of Lithuania archives.

In Frackville, PA, one council is building and equipping another impressive Cultural Center. The same council sponsors an annual Lithuanian Festival in Barnesville, PA, attended by some 15,000 Lithuanians. Other districts celebrate their culture with cultural picnics, banquets, demonstrations, concerts and other activities.

Thanks to the generosity of members Jonas Valauskas of St. Petersburg, and the diligence of Honorary Member Longinas Svelnis of So. Boston, the Knights of Lithuania recently established a permanent Archives Room in the ALKA museum in Putnam, CT. Mr. Svelnis and his committee are busy collecting K of L records and memorabilia for storage and display in this room.

The Knights, taking seriously both parts of their motto, "For God and Country," have traditionally been active in all matters religious. Most councils are related to a Lithuanian parish and frequently serve as the backbone in keeping the parish alive, in the true spirt of the "Year of the Lithuanian Parish." Every council has a priest as spiritual adviser, and councils without a Lithuanian parish or priest in their area have "adopted" sympathetic non-Lithuanian priests to serve their spiritual needs. Only in the Knights is St. Casimir honored on a national scale regularly. Each council and district celebrates his feast day by joining together for Mass, Communion and a Breakfast each March. Nationally, the organization has published booklets on St. Casimir, Our Lady of Siluva and Religious Persecution in Lithuania. They actively support the Lithuanian Catholic Religious Aid, and each council holds prayer services at least once a year for Lithuania. During the past two years, Knights of Lithuania collected thousands of signatures on petitions asking the Holy Father's intercessions in the beatification of Archbishop George Matulaitis.

(To Be Continued)

Amsterdam, N.Y. pirm. Anthony Radzevich įteikia Lietuvos vėliavą miesto burmistrui Mario Villa. Lietuvos vėliava vėliau plevesavo prie miesto rotušės vasario 16 d. proga. Ponia Villa, antra iš kairės,, ir Gene Gobis, stebi vėliavos įteikimą. (Nuotrauka paimta iš C. Livingston, "Recorder" laikraščio korespondentės.)

Amsterdam, N.Y. C-100 Pres. Anthony Radzevich presenting a Lithuanian flag to Mayor Mario Villa, which later flew over City Hall on Feb. 16. Mrs. Villa [2nd from left] and Gene Gobis look on.

—Photo taken by Cindy Livingston of the RECORDER newspaper staff

INTERVIEW WITH LITHUANIAN INDUSTRIALIST

GASPARAS KAZLAUSKAS

By RUTA SKIRIUS

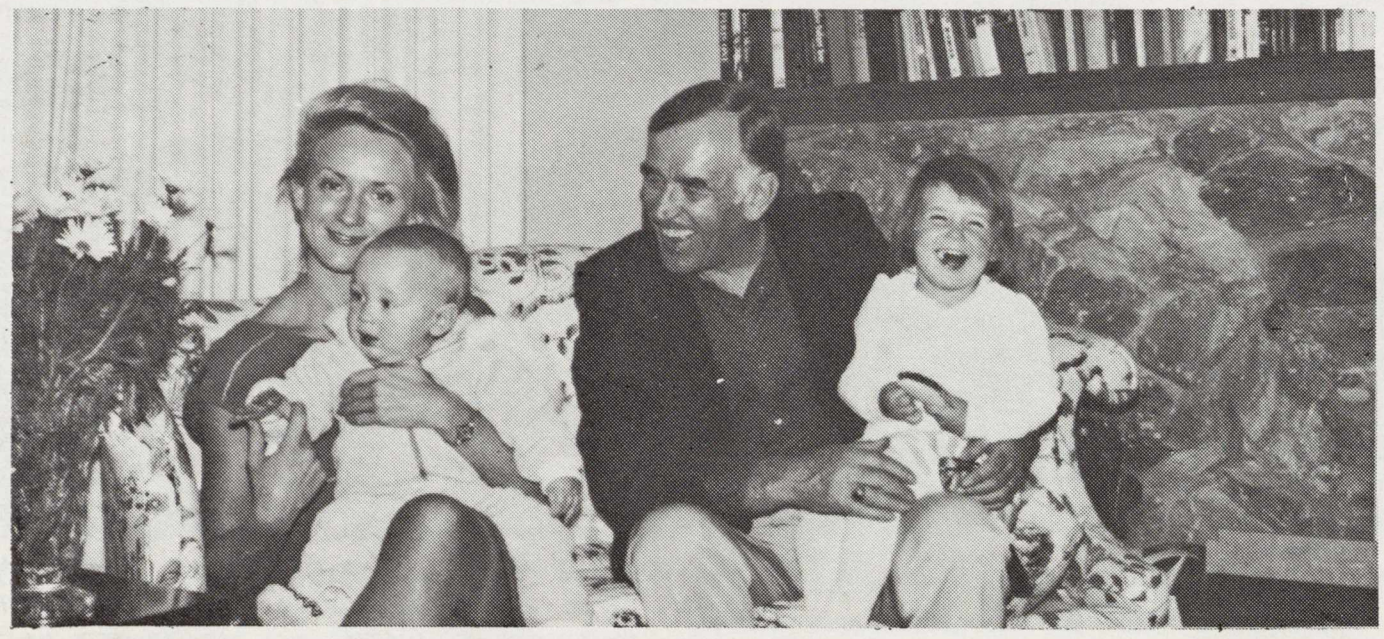

G. Kazlauskas with his family

G. Kazlauskas su šeima

(Continued from April Issue)

Q. There is a theory about business growth which states that companies go through stages just like humans do. These stages are characterized by evolutionary growth under one kind of management style and structure, then a crisis forces a dramatic revision of style and structure which serves the organization through another evolutionary growth period until the next crisis and so on. Did you experience such cycles, and if so, how did you cope with them?

A. Yes, but it's not difficult to get through the ups and downs as long as you know what you're doing and do *not* depend mainly on others, but on yourself. I'm not saying that colleagues aren't worthwhile, not at all. The trick is to stay in control, and try to predict and foresee what might happen. If you depend too much on someone else for pivotal decisions, you're bound to get into trouble.

Q. What about the growth and development issues that you faced in the company? What were some of those?

A. The main danger is not to over-extend oneself in facilities so that it becomes a project beyond your control. Had I known that my property would end up in court, I would never have built this building like this. I would have designed it so that space could be subleased, and more spartan. But having high hopes and not being able to predict the economic trends, I became a victim of circumstances.

Q. What about organizational problems? Have you had any of those since you've been in business?

A. People perceive the business in different ways and don't always agree with me about the way things are being done. Sometimes, they can see much more than I can see. But I tend to want to do things slowly but surely. However, over-commitment, like the example I mentioned before, forces you to go out and get more business. The irony is that you become willing to engage in less than *kosher* contracts, which spells more trouble. One has to be very careful not to get into that kind of a mess.

Q. How much control do you maintain over the functional areas at this stage of growth? For example, do you have the final say over all personnel that get hired?

A. I have a direct say over all managers who get hired, but not at the level of draftsman or technician or below. At that level, I suppose I have the right to approve or disapprove, but I don't exercise that right.

Q. What would you say are the main features which distinguish your company from others, either in operations or in structure?

A. I think the success of this company is in the method of operation. All our products are custom-made. We don't make equipment on a high production scale, because this type of product has a built-in obsolescence and we constantly have to be making improvements. Furthermore, the more products one has the higher the inventory, and the more inventory the more waste of capital and space. Inventory is like a rock around your neck. On the books it says you have a million dollars, IRS says you have a million dollars, but if I had to dispose of dated inventory I don't think it would bring in even $15,000. Here is where you have to depend on accounting experts to tell you the optimal level of inventory to have. Also, in terms of operations, I don't take any money out of the company except for my salary. I consider myself just one of the salaried employees.

Q. You've mentioned several times that economic conditions affected your business. What effect will the recession have on your business? If it continues, how long could you go without doing anything drastic?

A. It might affect us quite badly. If our business depended strictly on domestic sales, we would be in sad shape right now. Fortunately, we get orders from all over the world, and mostly from Japan, whose economy is prospering. But we've been through four recessions since the time we started the business and survived each.

Q. What kinds of changes would you make in the company if it got any worse?

A. I suppose the first thing we would have to do is slash the number of personnel by 50 percent, maybe more. Actually, our prospects don't look that grim, yet. But the economy is bad. For example, we just had a $210,000 contract cancelled . . . at the moment of delivery when we asked where we were supposed to ship the finished product. They had a cancellation clause at the end of the contract which I failed to see, and usually it doesn't come up. But in these times . . .

Q. What is your competition like? Are you aware of who they are and what they are doing in these difficult economic times?

A. Let's put it this way. I don't think they're doing any better than we are. But I know who they are and there are a few. In fact, my ex-employer went into the business and I was competing directly with him. But he fizzled out, and one other company I know wishes to be taken over, which is a good sign that they are not doing well.

Q. What about your former Lithuanian employees? Are they still in business?

A. As far as I know. The only thing that disappoints me about their leaving to start

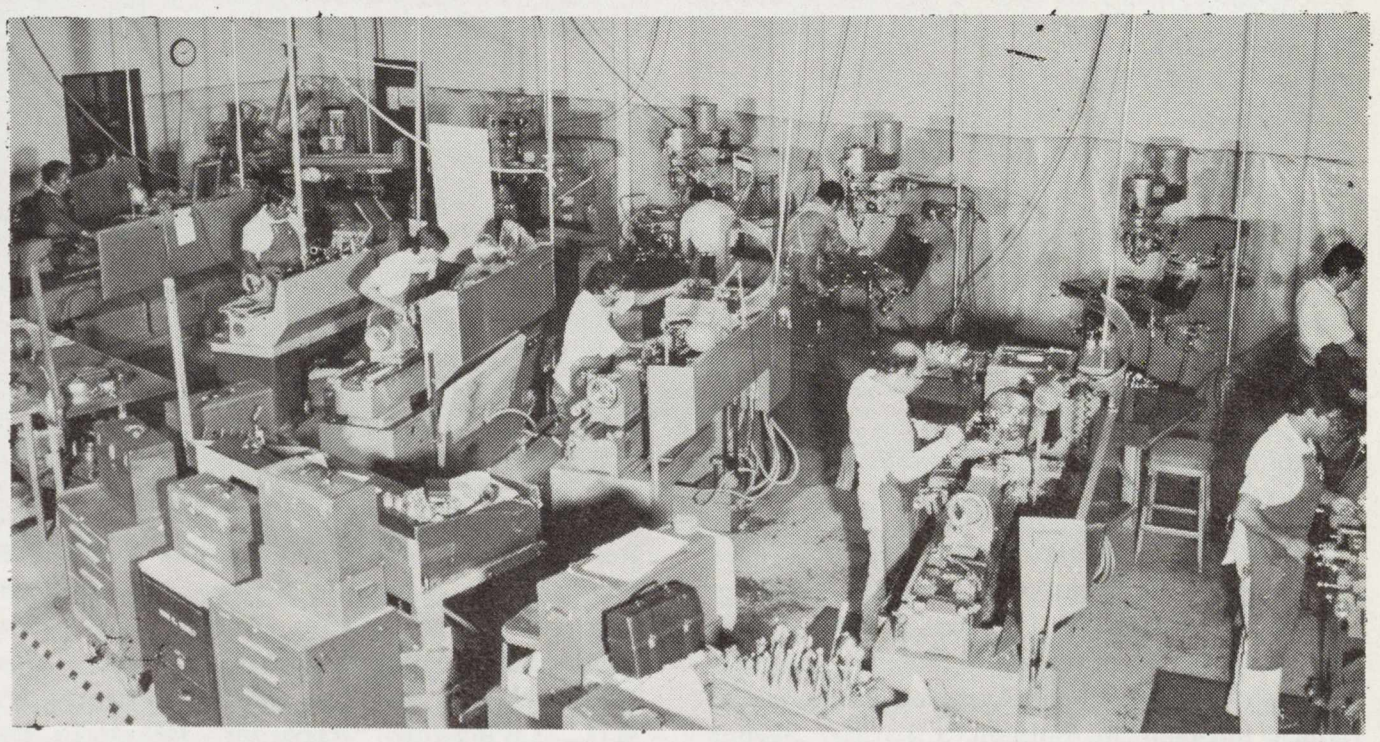

Astro-Arc Co. employees in shop area

Astro-Arc tarnautojai darbo metu

their own business is the way it was done. One took all the technical data we were developing and our customer list. I didn't do this when I left my old company. I used old contacts to get to potential new customers. One can sue someone for doing this, but it's a costly proposition to sue and you'd have to be sure the other party can pay the penalties.

Q. Where do you see the business five years from now if the business environment is favorable?

A. I guess that business could double or triple. But I don't see a much rosier picture unless we were to go into something else. We have plenty of room for growth; we are only using betwen 60-65% of total facility capacity.

Q. Your products look expensive. What are they selling for in the market; say, for example, a tube welding system without the computer attachment?

A. The range would be somewhere between $25,000-$35,000. And a pipe welding system might be between $60,000-$100,000. If you add the computer component we're talking about $350,000 a unit.

Q. And whom do you sell them to?

A. Pratt & Whitney, jet engine manufacturers, for example. They use this computerized system to weld *bosses* on jet engine cases. This particular piece of equipment is doing an outstanding job. They have increased productivity five-fold, don't need any repairs, and have eliminated the need for certain kinds of testing. The customer is very happy.

Q. Now that you are the president of a medium-sized company, your focus is probably on different kinds of issues than it was when you first started 10 or 15 years ago. What do you concentrate on today in your daily activities?

A. Yes, it's different in some ways. I'm concentrating more on costs and finding what the profit margin is on certain equipment and units. Then, years ago, we didn't care how much profit we made as long as we saw cash in the bank and we paid employees, interest and debtors. We didn't do cost accounting and therefore didn't know what the items that we were selling cost us to make. Now we find that on certain products we're losing money and on other things we're making money. Even on the items where we are making money there is variability on its profitability.

Q. As a result of this information, are there any products that you would now consider not manufacturing.

A. No, we'll just increase the price of the non- and less-profitable items, so that we'll make some money on them.

Q. When did you make this discovery?

A. Just in the last year. Let me add that I've been concerned about it for the last 7 years, but I didn't have the specialized people who could implement the accounting control system. Now I'm convinced it's better to have more people in accounting who can give you this important information so you can guide the business in a better direction. So, the lesson is that you have to spend money in order to make money. And you have to expend money not only in the business itself, but to charitable causes as well. You don't get money back directly or in proportion that you give it, but it does get one into certain circles of people and very valuable information comes from that. It has helped me see things in a different light. Ruta Lee first got me to join the Thalians and I am a lifetime member of Pepperdine University, but my only real involvement is in the formal social events. Ruta Lee, though, was very proud to have another Lithuanian as a member.

Q. How do you now plan for the future of your organization? Has that changed from 10 years ago?

A. Since we are not in an intense manufacturing area, it is very difficult for us to make predictions based on past years' experience. We have to estimate what's coming in the future and the future is very uncertain. All we can do is anticipate the need for a different piece of equipment . . . the game is how to keep building a better mousetrap than anybody else. We cannot afford to stagnate on an old product. For example, right now our most expensive and unprofitable development work is on our automated computer numerical controls. Because these units take so much time, we actually lose money just trying to stay up with the state-of-the-art. And yet we do it because it's what the customers want and will continue to want. It's the future and so we struggle to survive the present.

Q. Have you thought about developing another product line?

A. Yes. As a matter of fact, when we conceived of this building we thought about setting up a subsidiary company called Astro-Arc Systems, in which employees would be given shares of ownership. Its purpose would have been to develop more sophisticated computer systems for our automatic welding equipment. Welding is a very finicky method of metal joining. In working with the arc, one confronts all kinds of strange influences from the magnetic field and the high frequency, and we cannot shape the arc just like we want it. It's not like drilling a hole where you sharpen the drill, pick the right size drill piece, drill the hole—and you know what you've got. When you put two metals together, you don't necessarily get what you thought you were going to get because you are creating a hostile environment, with heat reacting to built-in stresses in the parts. Metal gets deformed; it sometimes even cracks. It's a very challenging job. It's not only that you have to resolve the problems from a mechanical point-of-view, but you have to resolve problems from a metallurgical perspective, too. Add to this the fact that we may deal not only with circular

(Continued on Page 20)

The Personnel of Astro-Arc

Astro-Arc įmonės personalas

. . . KAZLAUSKAS

(Continued from Page 19)

parts, but all different angles and shapes, it requires lots of development.

Q. What final words of advice would you offer an aspiring entrepreneur?

A. First, don't indulge in products, enterprises that you don't have direct experience with and could not handle yourself.

Second, know what your cash flow is. Without adequate cash flow there isn't much trust in you or much of a business.

Third, learn something about cost accounting and don't be afraid of hiring such expertise.

And finally, I would just say that business is not a bed of roses. If you're in your own business, you find that you live your work. It's a hobby and a life. You don't just go home and forget about it. You find that you wake up in the middle of the night thinking about solutions for economic or technical problems or even for personality clashes at the office. It dominates your life.

Q. Undoubtedly the company takes up most of your time, but I have seen you at a political rally sponsored by Lithuanians. What kind of involvement with the Lithuanian community do you maintain?

A. I will support any worthwhile activity that enhances Lithuanian heritage or art. That could be folk dancing, or opera, or other cultural activities. I do not participate directly; my support is moral and financial.

I remember one funny incident. I had suggested to one community group that they invite the folk dance ensemble, Grandinele, from Cleveland, which I would consider the best right now in the United States, and I assured them that I would cover any losses that might be incurred. They did not accrue any losses; nevertheless, they came to me for reimbursements for something. I'm much better with direct requests for donations. I'm an opera enthusiast, too, and have supported the opera in Los Angeles and primarily in Chicago. Unfortunately, lately I've ceased making substantial donations because of my legal expenses.

Q. Are you a member of any Lithuanian groups in Los Angeles?

A. I get a lot of literature from Lithuanian groups and the Republican party, but I don't participate in any of them.

Q. I can see that you also like Lithuanian fine art by the paintings displayed in your office and lobby. Who do you especially like?

A. I have paintings by Rimsa, Paukstiene, Kasiulis, Ona Peteriene, Gestautiene, and a few paintings from Lithuania that I brought back from visits, like Simonis. My most recent acquisitions, though, are water-colors by a Colombian who lives in Paris. So I'm not discriminating against other nationalities.

Q. Do you spend your social and personal time differently now than you did before?

A. Well, now that I have a new family, I spend a lot of time at home. When I am at home, I have no spare time whatsoever. I must say, though, that it is very satisfying to have a child at a later age; but, it *is* very time-consuming. My lifestyle didn't really change though, nor did my social outlook. My old friends are still my friends, and former acquaintances are still acquaintances. I don't think I have personally changed in any way whatsoever with the new family.

Q. Does being married to a non-Lithuanian present any problems in your social life?

A. No, and as a matter of fact, we don't have any quarrels about history—hers being Polish—because we just look up the point of contention in the Lithuanian encyclopedia written in English for the facts. That's where all claims and boasts are verified without my having to take a personal stance against hers. We communicate in English although I can speak some Polish.

Q. What other hobbies and interests do you have?

A. I play tennis, go swimming, and sometimes go skiing. On Saturday and Sunday morning I babysit while my wife catches up on her sleep. That's about the size of it.

Lithuanian Bishops Urge Commemoration of Religious Poet

The hierarchy of the Lithuanian Catholic Church has asked the clergy to mark with festive commemorations the anniversary of a religious poet who is also profoundly associated with Lithuania's struggle for national independence. *Jonas Maciulis-Maironis* (1862-1932) is the symbol of liberty for Lithuanians and therefore an inconvenient individual for the Soviet occupation regime, although his books have been published in limited circulation. The text of the appeal is as follows:

"June 28 of this year marks the 50th anniversary since the death of Prelate Jonas Maciulis-Maironis . . . the great bard of our national rebirth. Poet, doctor of theology, professor at the Petersburg Theological Academy and at the Kaunas University of Vytautas the Great, long-term president of the Theological Seminary of the Kaunas Metropolis, Prelate of the Metropolitan Capitulary of Kaunas, was born 120 years ago, on November 2, 1862, in the parish of Betygala, raion of Raseiniai.

"Prelate Jonas Maciulis-Maironis has performed a great service to our Nation and the Church, and his very personality had a great impact. The priests he has educated recall their former president to this very day and speak of him with great respect. The poems he created have become folk songs, while the hymns written by him, such as "Maria, Maria" and "Save Us, O Highest," as well as others, are sung in our churches and outside them. We cannot pass in silence the anniversaries of this great son of our Nation and Church. In concluding this appeal, the Curia of the Kaunas Archdiocese and the Vilkaviskis Diocese commissions the rectors and administrators to choose any Sunday in June to celebrate a High Mass, to give a sermon, and to sing at least one hymn created by Maironis during the service."

Conference Participants Urged to Raise Religious Freedom

The denial of free speech and religion in the Soviet Union should be raised by U.S. church leaders invited to attend a Soviet-sponsored disarmament conference in Moscow, May 10-14, says Rep. Dante B. Fascell (Fla.) and **Sen. Robert Dole (Kans.), Chairman and Co-**Co-Chairman, respectively, of the Commission on Security and Cooperation in Europe.

In a letter sent to 13 U.S. church leaders, Rep. Fascell and Sen. Dole charge that "the organization by the government of the Soviet Union of a conference of religious leaders on the dangers of nuclear war is aimed at a double betrayal of the truly religious and pacific sentiments of the invitees."

"It is somewhat astonishing," they continue, "that a government which is officially based on atheism and which is known the world over for its denial of free speech and religion to its own people should have the temerity to seek the support of religious leaders from other lands in pursuit of its narrow political interests."

Participants in the Moscow conference are urged to raise the question of the hostile attitude of the Soviet government toward religion and the "insurmountable problems" faced by Soviet believers in attempting to practice their faith.

The letter to the church leaders refers to interviews the Commission on Security and Cooperation in Europe has had with hundreds of refugees and human activists from the Soviet Union and Eastern Europe who have indicated that the major hope for improvement in their home countries lies in pressure from the West. The letter transmits a list of 25 religious prisoners, representative of hundreds of believers imprisoned for their religious activism in the USSR, most of whom were sentenced on legal pretexts of anti-Soviet religious or political activities.

"While we favor both mutual and verifiable arms reduction," continue Rep. Fascell and Sen. Dole in their letter, "it seems somewhat ironic that a country which has the world's fastest growing nuclear arsenal and which is waging aggressive war against the people of Afghanistan and conspiring in the suppression of the people of Poland should be organizing a conference of religious leaders to press the cause of nuclear disarmament." The letter also charges the Soviet sponsors of the conference with using the conference for propaganda and political gains, and adds, "Only a strong effort by conference participants to subject Soviet authorities to the same rigorous interrogation on nuclear questions that is being addressed to leaders in the United States and other free countries will have any success in exposing real Soviet objectives."

The letter is being sent to the Rev. Billy Graham and other Americans invited to attend the Moscow conference which is scheduled to be held two weeks before the UN General Assembly Special Session on Disarmament.

COMMUNIST FUNCTIONARY WARNS PEOPLE OF PERILS OF "MODERNISM"

"Today as before, our ideological enemies are not sparing any money and efforts in their drive to infect the Soviet, and hence Lithuania's, art with modernism." The revelation of this secret capitalist weapon was made by Lionginas Sepetys, Secretary of the Central Committe of the Lithuanian CP in the periodical *Sovetskaya Kultura.* (His article, "Communist Ideals and the Mask of Modernism" was subsequently reprinted in *Literatura ir Menas,* Vilnius, January 30, 1982).

Sepetys begins his article with a praise of the Lithuanian artists represented in the great exposition that opened in Vilnius on the eve of the anniversary of the October Revolution. But he cautions that attention must be paid to the "negative phenomena" in some of the works, because the "tensions and the sharpness of the ideological struggle demand an evaluation of each step in art," since art is a "very sensitive domain of that struggle."

"Conditions for the development of a modernist school simply do not exist here," Sepetys asserts flatly. "Our entire artistic culture is determinedly opposed to modernism, which . . . did not exert a major influence on our artistic practice even when Lithuanian artists had their first meeting with Western art. Now when modernism has degenerated and has become an obvious anti-art, it has lost any, even ephemeral, attraction." In contrast, Sepetys says, the "masses of the world are sincerely enchanted by realistic and especially Soviet multi-national art."

However, after announcing that "modernism" was practically dead, the CP CC Secretary goes on to warn that the tendencies of modernism were "dangerous, above all to the young artists." And that is why, he says, the "propagators of the Western fashions are attempting to whip up interest in modernism among our young artists, by stubbornly maintaining that modernism is innovative. Sepetys discerns in some canvases in the exhibtion a "blind, unseasoned aping of modernist examples, or demonstrative associations with them." In such cases, he says, the painter's art becomes "hypocritical and confronts our way of life and mentality"—the painter becomes a "mechanical translator from a foreign language." Some painters, for instance, go back to the "dead metaphor of cubism," which they regard as "innovative."

Sepetys singles out the so-called "hyper-realists" as an exceptionally dangerous species. This is because they try to "compromise" realism, which, as Sepetys explains, is the proper domain of "socialist realism." He describes the "hyper-realist" as "screaming": "We are more realistic than Soviet art!" Regretfully, the traces of this "fictitious" and "falsified" realism are sometimes visible in the canvases of some of the Lithuanian painters.

In his article, Sepetys appropriates the great Lithuanian visionary painter M. K. Ciurlionis (1875-1911) for Soviet art: "In vain have our opponents in the West attempted to declare Ciurlionis as one of the fathers of our contemporary modernism. We won't give him away." (This claim has an ironic ring in view of the Soviet attacks against Ciurlionis in the 1940's and 1950's, denouncing the painter as a "decadent modernist") . . .

In conclusion, Sepetys reports about an ambitious undertaking designed to indoctrinate Lithuanian artists, in keeping with the long-term program for the development of art as outlined by the 26th Congress of the Soviet Communist Party. He informs that "methodological seminars of political education" are being organized at the Communist Party municipal committees in the major Lithuanian cities. In these seminars, "creative workers" study the questions of artistic theory and practice "from the point of view of the present ideological struggle." Thus, Sepetys intones, "Our painters reinforce their fidelity to the course which has been traced by the party, and express their fervent, passionate striving to assist the party even more effectively in the solution of the historic tasks of the construction of communism."

NEWEST BOOKS IN ENGLISH

Under the Sword of Damocles, a novel by Anatole Kairys. Published by Lithuanian Literary Associates. Translated from Lithuanian by Nijole Grazulis, 252 pages. Price $10 plus $1 postage.

Prašome taupyti pas mus —

St. Anthony
Savings & Loan Association

Joseph F. Gribauskas
Executive Secretary

Main Office
1447 South 49th Court, CICERO, IL
60650 • Sub. 656-6330 / Chicago —
242-4395

Naujai atidaryta skyrius:

10 S. 660 Route 83 (at 92nd St.)
Willowbrook, Illinois 60521

(312) 739-0777

CATHOLICS IN SOVIET-OCCUPIED LITHUANIA

Published in Soft-Cover

Is Available from:
LITHUANIAN CATHOLIC RELIGIOUS AID
351 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207
Price: $2.00 Per Copy

At Loretta Stukas' Testimonial Dinner . . . L. to R.: Loretta Stukas, her mother Lottie Kassel, her husband Dr. Jack Stukas and dear friends Regina and Anthony Malakas.

Lorettos Stuko pagerbimui suruoštų pietų metu. Iš kairės: L. Stukas, jos motina Lottie Kassel, jos vyras dr. Jack Stukas, ir labai artimi draugai Regina ir Antanas Malakai.

GARBES PRENUMERATOS

V. Alantas, Detroit, MI
Rasa Andrews, Vacaville, CA
P. Aras, Santa Monica, CA
J. Z. Agustinius, Illinois
Br. Aušrotas, Juno Beach, FL.
Leo Bagdonas, Santa Cruz, CA.
J. Bagdonas, Woodhaven, N.Y.
Inž. Peter Baltran,
Los Angeles, CA
V. Barkus, Omaha, Nebraska
G. Balukas, Oak Lawn, IL
Rev. A. Bertašius,
San Elizario, TX
V. Beleckas, Sunny Hills, FL
Dr. John Bernotavicz,
Barrington, IL
D. Brazdžionis, Los Angeles, CA
Juozas Briedis,
West Bloomfield, MI
R. A. Bužėnas, Los Angeles, CA
Inž. V. Čekanauskas, garbės konsulas, Los Angeles, CA
H. Bruszauskas, Vokietija
Dr. A. L. Čepulis,
Willoughby, OH
John Čiurlionis, PA
Rev. M. Čyvas, Albany, N.Y.
Stasys Daugėla, Santa Monica, CA
Dr. A. M. Devenis,
Long Beach, CA
A. Devenienė, Santa Monica, CA
Vysk. A. Deksnys, Vokietija
A. Dičius, Santa Monica, CA
Alg. Didžiulis, Bogota, Colombia
Vincas Dovydaitis,
San Clemente, CA
Rev. A. Dranginis, Baltimore, MD
P. Duda, Chicago, IL
Alg. Dudaravičius,
Edmonton, Canada
J. Dženkaitis, Glendale, CA
A. Galdikas, Brentwood, CA
Bronė Gajauskienė,
Santa Monica, CA
P. Gauronskas, Santa Monica, CA
Inž. Br. Galinis, Norwell, MA
K. Galiūnas, Santa Barbara, CA
P. Gruodis, Chicago, IL
Paul Gylys, Olympia, WA
E. ir L. Jarašiūnai,
Santa Monica, CA
E. Jonušas, Omaha, Nebraska
J. P. Kairys, Brocton, MA
P. Karosas, New Britain, CT
Kazys Karuža, Los Angeles, CA
H. V. Kulber, Brooklyn, N.Y.
Dr. Šarūnas Karuža,
Los Angeles, CA
St. Keterauskas, Los Angeles, CA
Mrs. Isab. Kirk,
San Leandro, CA
Dr. Alf. Kontvis, CA. A. K.
Msgr. J. Kučingis,
Los Angeles, CA
J. Kutra, Santa Monica, CA
S. ir J. Kvečas, Santa Monica, CA
C. A. Laucius, Chicago, IL
M. M. Lietuvnikas, Orlando, FL
J. Lukas, Orange CT.
F. Petrauskas, Syracuse, N.Y.
F. Masaitis, La Mirada, CA
B. Maskeliūnas, Toronto,
Vacl. Mažeika, Park Ridge, IL
A. M. Macarus, Hagar Shores,
Michigan.
A. ir L. Mažeikos,
Marina del Rey, CA
G. Mažulienė, Santa Monica, CA
A. Milius, Santa Monica, CA
Al. Mogenis, Quincy, IL
A. Musteikis, Fallon, NE
Kun. Th. Palis, Pittsburg, CA
Rev. V. Pavalkis, Milpitas, CA
Vladas Pažiura, Anaheim, CA
J. Petrikonis, M.D., Woodbine, IA
J. Petronis, Los Angeles, CA
E. Pikelis, Chicago, IL
Jonas Putna, Cardiff, England
Rev. A. Račkauskas,
Brooklyn, N.Y.
Inž. Juoz. Rasys, Cambridge, MA
Rev. Dr. P. Ragažinskas,
Central, N.M.
G. W. Radvenis, 1326 McCollum
St., L.A. CA
Kun. V. Ravvina,
Clover Valley, CA
A. Rugys, Lantana, FL
A. J. Rudis, Blue Island, IL
V. Raulinaitis,
Santa Monica, CA
K. R. Razauskas,
Dearborn Heights, MI
J. V. Roland, San Francisco, CA
Rev. A. Sabas, Ont., Canada
Kun. Paul Sabulis,
Waterbury, CT.
O. C. Šadeika,
Farmington Hills, MI
Petras Sakas, Los Angeles, CA
J. B. Sabal, Cleveland, OH
Apol. Sajus, Santa Monica, CA
Wm. R. Savage, Reno, Nevada
E. ir J. Sinkiai,
Santa Monica, CA
Dr. Paul Švarcas, Mascoutah, IL
Rev. E. Statkus,
Grand Rapids, MI
S. Šližys, Dearborn Hts., MI
Dr. D. Surantas, Rockford, Ill.
J. Švedas, Cicero, IL
Dr. V. B. Sky,
Inž. J. Talandis,
Juozas Truškauskas,
Los Angeles, CA
Rev. I. Urbonas, Gary, IN
A. Valavičius, Chicago, IL
S. P. Vaičaitis, PA
K. Vanagas, Vancouver, B.C.,
Canada
Inž. V. Vidugiris,
Palos Verdes, CA
V. Urbaitis, Mayfield Hts., OH
A. Vakselis, Richmond Hills, N.Y.
Juozas Vitėnas, Washington, D.C.

AUKOS

Po $10—J. Petrikonis, V. Šimoliūnas

Po $5—Rev. V. A. Palubinskas, Ch. M. Shimkus, K. Bačkauskas, K. Aukštakalnis, J. A. Rudvalis, V. Juška

Po $3—P. Druskis

Po $2—K. Puskunigis

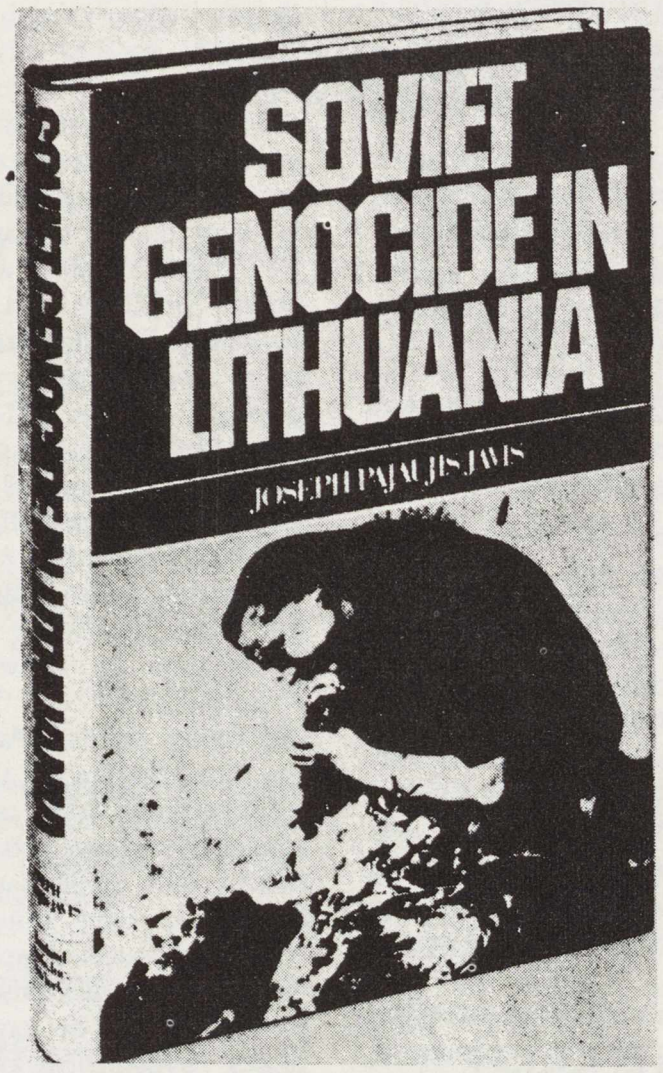

Soviet Genocide in Lithuania, by Joseph Pajaujis-Javis, Ph.D. Manyland Books, Inc., New York, 1980, 246 p. $12.00 postpaid.

"Sphere of influence" has been and is the name of the game in international affairs. One method is the threat of or the perpetration of genocide. The latter method has been a tactic of the Soviet Union against the previously independent country of Lithuania since 1940. . . . This volume is . . . good enough to make your blood boil."

—*Best Sellers:* The monthly book review, September 1981

"Dr. Pajaujis-Javis was a prominent Lithuanian politician and a member of its parliament long before the Soviet take-over, and fortunately managed to escape to the United States . . . His book . . . is a carefully researched and meticulously documented account of Soviet atrocities in his native land . . . In his accounts of the lives of Lithuanian deportees in the Russian forced-labor camps, he has given us what is undoubtedly the most graphic and detailed pictures of these places outside Solzhenitsyn's volumes of *The Gulag Archipelago.*

—*The Catholic Rexiew.* Baltimore, July 17, 1981

This book is available by writing to this publication, or to:

Lithuanian National Foundation, Inc.
P.O. Box 21073
Woodhaven, N.Y. 11421

BALTIC BAKERY

Juozas ir **Aldona Ankai** — savininkai

4627 So. Hermitage, Chicago, IL 60609 ..... Telef. (212) LA 3-1510

——ir——

2616 West 69th Stree, Chicago, IL 60629 .... Telef.: (312) 737-6784

Siunčiame duoną ir raguolius į visas Amerikos dalis

PRAŠOME!—

Pagal savo išgales aukoti TAUTOS FONDUI

savo uždaviniams vykdyti **Lietuvos Laisvės Iždui**—laisvajai Lietuvai padėti atsistatyti, 6-šiomis kalbomis ELTOS informacijoms leisti, radijo transliacijoms į okupuotą Lietuvą finansuoti ir politiniams kaliniams gelbėti.

Nepamirškite tam tikrą procentą ir savo testamente įrašyti:

Non-profit, Tax Exempt Corporation

LITHUANIAN NATIONAL FOUNDATION

P.O. Box 21073, Woodhaven, NY 11421

LIETUVIŲ DIENŲ

Žurnalo ir knygų

PLATINTOJAI

J. A. V-se

Brooklyn, N.Y. — "Darbininka" adm-ja.
So. Boston, Mass. — S Minkus
Chicago, Illinois — Balys Brazdžionis
'Gifts International,' 'Parama'
'Marginiai'
Cleveland Ohio — J. Zilionis
Detroit, Mich. — St. Anthony's Parish Library
Los Angeles, Calif. — V. Prižgintas
Putnam, Conn — Immaculate Conception Convent
Rochester, N.Y. — A. Sabalis
Waterbury, Conn. — "Spauda"
Woodhaven, N.Y. — "Romuva"

ANGLIJOJE

Bradford, York — Kun. J. Kuzmickis

AUSTRALIJOJE

Adelaide, Edwardstown — A. Kubilius
Melbourne-St. Kilda — F. Sodaitis
Syndney — Kun. P. Butkus
Glen Osmond, S.A.
Mirren, SA. — J. Rupinskas

KANADOJE

London, Ont. — A. Puteris
Toronto, Ont. — V. Aušroras, A. Kuolas, St. Prakapas
Montreal, Que. — P. Rudinskas (Parish Library)

AMERIKOS BALSAS
(VOICE OF AMERICA)

Kasdien po pusvalandį Vašingtono laiku 11:00 a.m. ir 1:00 p.m. vasaros laiku (arba 10:0 a.m. ir 12:00 noon žiemos laiku), 20, 25, 30 ir 50 metrų trumposiomis bangomis.

ICA—VOIVE OF AMERICA
Lithuanian Service
Washington, D.C. 20547

THE BATTLE OF GRUNWALD

Liberal English translation with prologue and epilogue by J. J. Bielskis. From the adapted Lithuanian version of the original in Russian by Ivan K. Sokolnikov. An Historical novel of the Battle in 1410 with the Teutonic Knights. 160 p.p. and XXXI footnotes. Los Angeles, 1963.

Price—$3.00. Hard Cover $4.00 plus $1.00 postage

LIETUVIŲ DIENOS
4364 Sunset Blvd.
Hollywood, CA 90029

LIETUVIU RADIJO PROGRAMOS,

kurios bendradarbiauja su "Lietuvių Dienomis"

LOS ANGELES, CALIF.

KALIFORNIJOS LIETUVIŲ RADIJAS
LITHUANIAN MELODIES

Stotis KTYM, banga 1460 AM
Šeštadieniais 12:30-1:00 p.p.
Programų Koordinatorius
HENRIKAS BAJALIS
207 N. Windsor Blvd.
Los Angeles, CA 90004
Tel. (213) 467-6467

BALTIMORE, MD.

"RADIJO PROGRAMA LIETUVIAMS"
Girdima Marylande ir Washington, D.C.
Sekmadieniais 10-11 val. ryto
per AM radijo stotį WITH—123
Programos vedėjai: **Albertas Juškus**
4515 Wilmslow Rd., Baltimore, Md. 21210
Tel.: 366-4515
Kęstutis Laskauskas, 1312 Birch Ave.
Baltimore, Md. 21227 Tel.: 242-1779

BOSTON, MASS.

Lietuvių Radijo valanda
LAISVĖS VARPAS

Sekmadieniais
9:00-10:00 ryto iš WCAV-FM 98
12:10-1:00 val. 1460 AM iš WBET
Petras Viščinis, vedėjas
173 Arthur St., Brockton, Mass. 02402
Telefonas: (617) 586-7209

LIETUVIŲ RADIJO KORP. PROGRAMA

Seniausia liet. radijo programa Naujojoje Anglijoje, veikianti nuo 1934 m. bal. m. vedama **Stepono ir Valentinos Minkų** girdima sekmadieniais 1 val.-1 val. 30 m.
Boston, Mass.—WLYN-1360

Programoje: pasaul. žinių santrauka, muzika, dainos ir Magdutės pasaka

502 E. Broadway, So. Boston, Mass. 02127
Telefonas: 268-0489

CHICAGO, ILL.

Sophie Barcus Raidijo Šeima
7 Programos savaitėje
Monday through Friday 4:00-4:30 p.m.
Saturday & Sunday 8:30-9:30 a.m.
Visos programos is WOPA 1490 kc AM
Programos vedėja Aldona Daukus-Barcus
Transliuojama iš nuosavos studijos
WOPA, 1490 AM banga
7159 S. Maplewood, Chicago, Ill. 60629
Tel.: HEmlock 4-2413

LIETUVOS AIDAI

Kasdien nuo pirmadienio iki penktadieno
8:30 val. vakaro
Visos laidos iš tos pačios stoties
WCEV 1450 AM banga
Veda KAZĖ BRAZDŽIONYTĖ
2646 W. 71st St., Chicago, Ill. 60629
Phone 778-5374

ST. PETERSBURG, FLA.

"Lietuvos Aidų" programa

kas šeštadienį 12:30 p.p.
1110 AM banga, WTIS stotis
Veda Kazė Brazdžionytė
Rašyti: 2646 W. 71 St., Chicago, Ill. 60629
Telefonas 312-778-5374
Atstovas St. Petersburge—K. Kleiva
Telef.: 360-1479

CLEVELAND, OHIO

LIETUVIŲ RADIJO PROGRAMA
TĖVYNĖS GARSAI
Įsteigta 1949
Girdimi sekmadieniais 8-9 val. ryto
WZZP, FM 106.5 mc
Vedėjas—Juozas Stempužis
4249 Lambert Rd., Cleveland, Ohio 44121
Telefonas (216) 382-9268

DETROIT, MICH.

Lietuviškas Balsas-Lithuanian Voice
WCAR—1090 AM BANGA LIVONIA
Sekmadieniais 8:30 iki 9:00 val. ryto
Visais programos reikalais kreiptis:
KAZYS GOGELIS
13436 Garfield, Detroit, MI 48239
Telef. 535-6683

LIETUVIŠKŲ MELODIJŲ RADIJO VALANDA
2056 CNB Bldg., Detroit, Mich. 48226
WMZK–AM banga 1400
pirmadienį, trečiadienį, penktadienį
nuo 7 iki 8 val. vakaro.
Programos ved. **Algis Zaparackas,** 4120 Yorba Linda Dr., Royal Oak, MI 48072. Tel. 549–1982. Albertas Misiūnas, 2843 Woodmere, Detroit, MI 48209, tel. 841–3026.

HARTFORD, CONN.
"TĖVYNĖS GARSAI"

Connecticut vlst. liet. kultūrinė valandėlė
WRYM—840 AM
Kiekv. sekmadienį 4:30-5:30 val. p.p.
Programos vedėjas A Dragūnevičius
Pranešėjai:
Zita Dapkienė, Alfonsas Dzikas ir Lionginas Kapeckas
273 Victoria Rd, Hartford, CT 06114
Telefonas: CH 9-4502

NEW YORK - NEW JERSEY

"LIETUVOS ATSIMINIMŲ" radijo valanda
girdima kas šešt. iš WEVD stoties
New Yorke, nuo 8-9 v.v., 97.9 FM banga
Taip pat klausykite "Music of Lithuania" programos
kas treč. nuo 6:05 iki 7:00 val. vak. iš Seton Hall Universiteto stoties 89.5 FM — WSOU
Direktorius—Dr. Jokubas J. Stukas
234 Sunlit Dr., Watchung, N.J. 07060
Tel. (201) 753-5636

"LAISVĖS ŽIBURYS"

Girdima kiekvieną sekmadienį nuo 9 iki 10 v. ryto iš WHBI stoties 105.9 FM banga
ROMAS KEZYS
217-25 54th Ave., Bayside, N.Y. 11364
Telefonas: (212) 229-9134

PITTSBURGH, PA.

The First Lithuanian Radio Program in Pittsburgh, Pennsylvania
Pittsburgh, PA — WPIT-730 kc.
sekmadieniais 12:30-1:00 p.m.
Programos vedėjai:
Povilas ir Gertruda Dargiai
Visais reikalais kreiptis:
2040 Spring Hill Rd., Pittsburgh, PA 15243

HOT SPRINGS, ARK.

LIETUVIŠKA RADIJO PROGRAMA
"LEISKIT Į TĖVYNĘ"
Lithuanian Broadcasting SPA
Kiekvieną mėnesio antrą ir trečią sekmadienį nuo 9:30 iki 10:00 ryto iš radijo stoties KGUS—FM 97.5 banga
Programos vedėja Salomėja Smaišienė
204 Hilltop Dr., Hot Springs, Ark. 71901
Telefonas (501) 321-9641

ROCHESTER, N.Y.
DAINOS AIDAS

Sekmadieniais 9:00 iki 9:30 val. iš ryto
Stotis: WXXI-FM 91.5 mc
Išlaiko Lietuvių Radijo Klubas
Klubo valdyba: **Al Gečas,** pirm., **R. Kiršteinas,** vicepirm., **J. Krokytė,** sekr., **Rute Ilgūnaitė,** ižd., **L. Laukaitienė,** narė.
320 Durnan St., Rochester, N.Y. 14621

WATERBURY, CONN.

Lietuvių Bendruomenės Balsas

Sekmadieniais 8-9 val. vak.
Ved. Viktoras Vaitkus
10 John St., Waterbury, Ct. 06708
Tel. 756-5173 — 754-8780

MONTREAL, CANADA

LIETUVIŠKAS PUSVALANDIS

Kiekvieną tračiadienį nuo 11 val. v.
CFMB stotis—Banga 1410
Programos vedėjas L. Stankevičius
1053 Cr. Albanel, Duvernay, P. Q. Canada
Telefonas: 669-8834

TORONTO, ONT., CANADA

TĖVYNĖS PRISIMINIMAI

Sekmadieniais 1:30-2:00 po pietų
Visos programos transliuojamos iš Toronto stoties CHIN, banga 101 FM
Programos vedėjas Jonas R. Simanavičius
614 Tedwyn Dr.
Mississauga, Ont., Canada
L5A 1K2
Tel. (416) 275-3134

ROMA, ITALIA
ROMOS RADIJAS

Transliuojama kasdien nuo 20 val. 50 min. iki 21 val. 10 min. Vidurio Europos laiku
41.15 ir 50.34 metrų bangomis
Vedėjas Dr. J. Gailius
Circonvallazione NOMENTANA 162

VATIKANAS, ITALIA

Programa transliuojama 8 kartus savaitėje
Sekmad. rytais 10:30-11:00 Lietuvos laiku
ir kiekv. vak. 20:15-20:30 Lietuvos laiku
Bangos: 31, 25, 19 ir 196 metrų
Vedėjas: Kun. Dr. V. Kaziūnas
Adresos: Sezione Lituana, Stazione Radio
CITTA DEL VATICANO

Prašome atnaujinti
"Lietuvių Dienų" prenumeratą 1982 metams.

Prenumeratos kaina:
JAV — —$20.
Kanados Doleriais — $25.00

Adresas:
Lietuvių Dienos
4364 Sunset Boulevard
Los Angeles, CA. 90029

Brockton, Mass. vytės demonstruoja audimo mena.